R. No 491

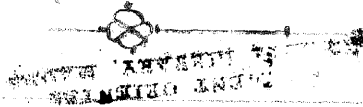
Transcribed from a Ms of the Sub magistrate of
in 1917-18

2.65
1917-18

॥ శ్రీః ॥

శ్రీ గణేశాయ నమః ॥

॥ యానాది వల్లి చరిత్రము ॥

తం॥ శ్రీ మతివర్వితతన్వితాతువలయుగశ్రీగంధతాంబూలచం।
భక్తిమోహానిని శాలవక్షుడు మేర ధ్రువస్త్రీ మహానంద్యలయ.
గాత్ర మాధవ ధశేష భూవరుడు దయాగాంభీరుబుద్ధ్యంత.
వింగామాత్ర తిగ్రుశేతత్త్వగాత సుతపాత్ర నే తేసే భాగ్యము లో॥
సీ॥ నీ లలామము నిగన నెల మోపరి పాళు నిట లాగ్రముల జత్రైని దిద వాడు.
బూసులయ తెమాడుపై గ్రెత్తి మాటన మల వల లెంతి యూ మరవి వాడు॥
బియలల డిరదాదాదా బనబతి బదయందు బత్తిగా నిశాడి నబన్న వాడు.
శింగంబు పేరటు బెలువు వత్తుడు తెం నగ్గినవాని బెళ్లంబు గానివాడు.
వెర వతి మాటు మహాత్ము మతల్లి జతరై.
శ్రైన శ్రీనాగభూంఛ నాధపురాణుడు
మం త్రమహత్త్వనయుద్ధం దత్తల్ల దరుని
వింగయూ మాయ్స నత్యశ్రీ లాలసంగు గాంధా॥
ము॥ గరశంబు ధ్వజ త్రాణి వెలుపల పుంతల్లుంబు నిరె వలె।

శ్రీ ధరునే తెల్పు వేడు బాంతవుం బుగాని తగదంచంబుగా నేమ ఘం
ధకాము తెల్పి బహుప్రకా సురేశ్వరుల బాధలేమం సుగారేము నా
కారుడు ద్వుంద తత్భావకంసు దగు తెంగా మాయ్ప నిం చెలు వ్రతా॥

సీ॥ శ్రీ తనువిరంబు బింబా వలంబు వనేత్ర తింతెరా సంతులాం శిరోరశన
సమదా ధరాం ధరాంభా యాం రుణ రుణా నాశితా మాత్తితాభా సమాన
శైలధన్వశీల తాం నానా విధాంకా ఘనరత్న ప్రంబ ప్రభా రమ్యగా (శ్రీ)
మహా తసుధా సింధుమధ్యమణి ద్వీపనీపతుం బద్మమా నిబవివేర
(శ్రీ) మహా భూమి భక్తి ధ్వరశ్రీ విహారం
పరమ కల్పితాం ద్రవారతాము భాగనిలయు
హర యుద్వుంత వింగ యుప్రభునతునతు
పుత్ర హిం ప్రవరం పరాం బ్యునిదయు మహాహం॥

మ॥ శ్రీ సాఘుం ద్వంద తులాంవ తంసు దగు తింగా మాయ్పినా శివకీబ
స్వవదతి వ్యాప్తి లచవి సూత్రశి పునింపాక్షీసు గంగానదీ
తనదు ఋష్యం గ్గ తరంగ ఘుంఘు మతివా కిర్తి ధీవి బ్రింబీబ
తద్భవసాంతంబు దిగంత రాం ళీముల ప్రగాఢ తంబు గానే న్నగక్॥

ఉ॥ ఆత్రప్రతారం చెట్టు నిని నే శ్రీ బ్యున్ దయు పరంపరాంబ స్వార్థగా నాయు నరదంబు
నినయాం బ్రాంతి లబ్ధి వరి ప్రాంబు నతు తథా త్రిమంచి త్రిదని వా॥ స్తా ౨ నబహం
ధ్వని మహోన్నత గరి ష్ట సూత్ర రహం పకారు లుమాం పరమ వర్ష భేదనాం పాయుధా
రీ యులు ను। శర గాగ తవత్సులు లుమా। శ్యాం తన మదము గుణం ప్రశస్తులు
ము। స సు ద్రిగాం భీర్యలు ను। స తు ధి శాఖ మాన పుణాం డులు ను। సకలవేదాం

త్వశాస్త్ర తత్వనిర్ణయులును, గాయత్రీ మహామంత్ర సిద్ధులునూ, సప్తసంతా
నాధికారులునూ, సత్వభావ శాస్త్రవేదులునూ, పితృతృప్తి ప్రాప్తి విధేయులు
నూ, నిరత .... దులును, స్వామికార్య ప్రవీణులునూ, వేదశాస్త్ర
విద్యాగరిష్ఠులునూ, ద్వాదశబ్రాహ్మణ సమారాధన తత్పరులునూ, సమస్తరాజ
స్థానప్రాప్తులునూ, ... రస్ .. ప్రజ్ఞా విచక్షణులునూ, కృష్ణయజుర్వే
ద పారాయణులైన ప్రథమశాఖా నియోగ బ్రాహ్మణోత్తములు నానందతెంద
ఆత్రేయ దయారవిందులైరి యత్రైవ తత్పూర్వ రంగపట్టణాలయమందున
సప్తనదీసంగమ తీరమందు రాజకాళేశ్వరపురద్వారంబున సుప్రసిద్ధుల
ష్టగోష్ఠీ విస్తారంబులం పాత్రజ్ఞ పరిపూర్ణ దీక్షాంగ యుత్తంశమంబు
బ్రాహ్మణులంచగను శ్రీరాజ్ఞ తనికి సంగతి యుల్లాసిని [illegible]

కం॥ మనవంశమున తత్పూర్వగు
మునివరుడాయాజ్ఞవల్క్య ముఖ్యచరిత్రం
బున మంత్రమును విరచింపుము
వినవలయు మన తలలోని కవిత్వము గని॥

గ॥ మునులెల్లయు సంయమివరులం
యాజ్ఞవల్క్యయను మహామహుడు
ప్రథమ ప్రాప్తుడనిన చరిత్రము విని
కాతత ముమదీయ్యత నాడి విడుతా॥

కం॥ వెంకటరామయ్య యు ధర్మలింగ శర్మ నాముల
శమనభయ విదిత నేమములు తమ మిన్న నామము [illegible]

యాజ్ఞవల్క్యగురుభ్యాం నమః శ్రీః

కం॥ హారంబులు తీర్థరతాం హారంబులు మొత్తపదవి హారంబులు,
సహారంబులు పర్ణ్విత ధాటారులు యాజ్ఞవల్క్య హారంబులకు.

కం॥ పాత్రంబులు నిర్మలతుల గోత్రంబులు జితగంగ గోత్రంబులకే
పత్రంబులు దివ్యామృత సత్రంబులు యాజ్ఞవల్క్య పాదత్రంబులకు

కం॥ శ్రీపవనసుత ప్రత్తధార సత్త వకుమ కిల్మి మనంబులు లగెదినోంభూం దేవాత్రనె
ము నివరిత తయు భావము రంజి జ్ఞానిల్సు పరమర్షి తినేల—

వ॥ శ్రీనమహోత్సవ లంకా విరాజిత గిన యాజ్ఞవల్క్యం బు సార్వం దప్రశాంతంబు
నసౌనపాది మహామునులకు మాతునిబా తవకార్యసిం పవిత్ర యెన సంద్య
పూర్వంబున శ్రీ మన్నారాయణుని సాక్షి తమలంబు నందు. .... (౧)
పాలి తేజం బుననుసుందర గర్భంబున పంచవర్షంబు లుండుట యునిం
త గర్భస్థుడైన యుజ్ఞునిని తుల్లితుండు తత్ప్రభావ పదేశంబు చేయుట
యునంత - - ; యుండు మా శ్రీ గర్భంబు నవిడలు వలయు, సాతని కి క
నొ్ట మాతరించే యసొత మవశి పాద మహా మునులు యాజ్ఞవల్కి
యునిం మధి యంబున సంగుట యున మహోమ పా .... తజ్ఞనతుండు
బాలోపన యునిందు లొడ యుటయు, వేదాది విద్యాభ్యాసంబు గావించు
టయు, సాత్వి కత యుయుండు భూర్ప దత్త సంపదలు గుటయు ... ఆ
యు సంమ్మార నావతుం డు వై శంపా యునిన ద్గు చదువుటయు, వైశంపాయను
నతు ప్రం తాల్ప పొల్పసంభ వించుటయు, తద్బుంవ్యవ పొల్ప.. సువంచావం
దనుండు పరిహరించుటయు, తద్భావంబున తుండ దయసహాంప తూడటు

యము। నత దు భువనతచక్రవర్తి పురంబున తుసే ఖనివుం తాంత్ర త్రృత సృశ్శి న వుం త్రింబున 5

స భాస్తంభంబుల పల్లవింపం జేయు టయు। త ద్భుంవ్యారంభ మం బంధు గు

రు శా కిస్సిల్లం ఘునం బుసే యుటయు। వేదంబు వుర లంగ్ర తు ల్లెటయు। తద్వేదం

బాప . . . . . బా ది ల రమ పురుషులు బా ధరించియునా ద ను వు తం బున భక్షిం

చుటయు। యుగ్ము యూ ఇష్ణ త శ్రీయు గా లు శ్రీవు న దేవి నిం శ్రీ స్తైంచులు

యు। యుం శక్తి సూర్యని రథ స మీ పంబున శృంగ యుజ స్తు మ వే దంబున

భ్రసింపుటయు। నగ్గు యూ ఇష్ణ వ శ్రీయు త్ర మంబున సూర్యని రథ సమీ

పంబున మన్న శృంగ యు జ స్తున భ్రసింపుటయు। నత తద గంధరు వ్రా

తం వ్రా తం బున నంగెవి బని జాం త్ర మంబున తుత య్యలు యు। తా తృ యు విం

సు దా నిని వివా హాంబగులుయు। తదా లంబున బునతుం ద ద్వరంబు నే యు

టయు న చ . . . . . యుమి సభా మధ్యం బున ద్రోం బ్రం వ్యారం బని సవిన్నరీథ

సువు దా నంబు ప్రధమ తరిం తుటయు। తది రత్నాం బున ము మలు వాటు

ధించుటయు। సంవ్యారహా ఆదంచు బంధాలు - - - - - . . . . షు పిత వరిత్రి

వాం బన నిజ శీల తాంబ సీ గా గాం బులన వ హా రిం ప జేయుటయు। తత్ప్రా

రంబున సే భంగ వ డి మ హా షు సిలం దరు న ర విం ద పంభ వ్రు పా వి తెం జ సుటయు

తత్ప్రా మ హాం దు గా గిరి యు ను తా నింగ వి పిం వి యు తని వరిభ వంబు నం బం

ధ్ధం చుముటయు। ద మ్ర హార భగ తతీ యు తనిశాం దం ప్ర వి ఘటిం ప తత్పూర్వ

త తి రింపు టయు। సుర్తాల తుం దు తలహాం చుటయు। శ్రీ త శల్యుం దు త

త్రృసాగంబున సా తల్పం బుగా వ తిరిం పం బాం యునేర తె వ ర మా రు గా మంత్రం

బున తు న్న హా తం బున తా గాం బు విదుచుటయు। మ హా బు షుల వాత ధీనిం బు

నరసింహ [illegible] భారద్వాజ గోత్ర [illegible] పవిత్రము
[illegible] సంప్రదాయ
[illegible] దీని సవిస్తరంబుగా ---

---- [illegible] సభా స్థలము [illegible]
[illegible] ----- [illegible]

సతతము వేద పురాణ శాస్త్రాది విద్యలు నేర్పుగా [illegible]

సతతము బృందారక స్థాన [illegible] శాస్త్ర [illegible]

గౌతమ [illegible] సన్మునుల [illegible]

వేద వేదాంత వేద్య [illegible]

[illegible] బ్రహ్మర్షి.

[illegible] --- వేదు -- [illegible]

[illegible]

కం|| [illegible] సునందన [illegible]

శ్రీ భగవ[illegible] సకల [illegible]

సీ|| [illegible]

బాల [illegible] బింబ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

పుష్పి బాణ నాడి కైసేసి మొసు బాగ దలచు నోరె
మెల దలచు నగర్భ భారంబు మెంచ గకాని తెలుసు॥
తే॥ జడ దారి తెల్లవారంగ ఆ దృశ్ధమము యుమరి కెరుచు గప్పు దినదినము నతుం.
మెడుత భవర్తీ స్థితవారి చెనుకడు పృనక దుభారము మెప్పకొంత మనిశెసి॥
సీ॥ యువి...... స్థలతు త్రుప్పు విద్ధనములు కొలయ దలచి ఈ పలుల కెత్రైదంత కెప్ప
నెలత యుష్ఠ హాత్రి త్రేముల సెయు వేళల జీశిరస్తంభంబుల బద్ధ నిలుపు.
వన జాత్రి స్త్రీ గారవన ముక్రి దించ పలుకయుసు దయులపలకి బూచు.
లలన యు సౌధము తేలవిసర్గ గము శ్లో బిభామలతో త్రుతి భాషలాడు:
తాంతర తెకేళ కా త్రి సంగము పైయు
సరసితాస్ట్ లతాబెవి ----
తుది లక్షంప్కల తగనలన ----- ంచు.
పటుతరాత్సం తనుపగర్భభారము నరా॥
తే॥ యుల్లు పంచవత్సరంబులు గర్భభారపరా తెలంతట్టైన యున్న యు
తాగ్రింతామనోం గనుంచు నిలక్ష్య భర్గ సుంతైన యు భర్గతు సుద్దేశింబజ్ఞ
గత్రి శాస్త్ర తెగాలుంపా(రా తె యుల్లు నితెము॥
తం॥ తెం మృతి పుడియులు తకిద్రి తెం మృదిమాపలయులుగా తల . . . .
త్రిమృతనిలు ..... జెల్లినిత్రు మృరభవది ప్త్రిపర్శా తా శ్రరత్నంబు తెు
తా॥ బాలతకమాతగర్భము న పంచ యుగంబులు నిల్వ జెల్లెసి.
యూలవి తెంగి భారము నయి స్థిదినంబులు తెంలు నెల్లని
వెలయు బుంస్న తాండ యుదియె విధంబెరు గింపు మనగా.

నాల తెలియఁడ నిజ్ఞానియై సంయుక్తము విజ్ఞానత భక్తితుండై మొసగి॥

గీ॥ జనత జనయిత్రి నిజ గర్భ పదన వంప్రథ.

కెదవిచనుదేరనాతము తెలి దప్రగాంధు.

విష్ణుమాయాన మీరంబువి నరున నుబ

తనువు బు ధరించ్చు భయము నంది యుంచ్చు వాడు॥

వ॥ పెండియు మహోత్కృష్టమైనహుడు నరత తూ వసమయంబైన మోక్ష
గర్భంబు ప్రవేశించి తన్నలమూత్రంబులావారంబులుగా నెనుచు,
ప్రవర్థమాన శరీరుండై యుండె యుక్తమవాసంబున జ్ఞానంబు
... దము. మును దామబద్ధినటాదంబులందలచుకొని ఎవలెనుంపు
లయుండు ఆనేక రూపంబుల ప్రభవించి తెలుపుట విద్యాస్త విశానంబు
అహంకారంబుగా ప్రవర్తించి తాయి మోక్షపరిపూర్ణంబున నాత్మం
దన్నెటి. నింతెనుదయించిన పుడే దుర్బరింబునైనదు బుద్ధియి
సజీవించి తెరపుంబు నిద్రామద్రాక్షంబు గాంచి ప్రబోధంబులవిగ
ని దేహాంతంబు మరిచిమోహంబు విడాచించి మదంబు నుబారంగాంబి
మూలపర్ణంబులు పజించి బంధంపిత్రియంబులు గనిలయించ్చి(జా
తా త్పత్తమ ప్రనయనింద్రియంబులు వి ---- సంసారధర్మంబుల
ని సంసారంబు గా ఉపరించి, మనో బుద్ధి వరతాంతంబులు మరలి సంసార
బుద్ధుదతర్పంబులం దాపవిడిచి, దేహాంతరగతుండై పరతత్త్వ
జ్ఞానసంపన్నుండై మోక్షంబునొందియు దననియుపలక్షించినం
తయు, పరమాసంబునది ధామము చేరెం, ఇయ్యనియుం బ్రహ్మజ్ఞానంబు సంజ్ఞ

జనియింత్రు విష్ణుమాయా తంత్రంబున సంచిత క్లిష్టంబున జేదత్తే ఆపాసా
పరవశులై యుందురు పూర్వజన్మకర్మ భారంబున పుణ్యపాపఫలంబులు
అనుభవించుచుందురు. యిది గర్భోపనిషత్ (శ్రు) తారంబు మొదలుగా
గంభీర నినాదయియు నిర్గుణ నిధియై ||—

తం|| ప్రత్యువుబా ఫెను జనులకు నిత్యనగవింప దానిరజాగభకిం|
దలప్పదర వస్తులంబు దుమల్లు వర్ధాజన్మ - - - ల్లమూని వేరదాన్||

సీ|| సత - - - - - జాత్రా (స్త్ర) (త్ర) వేదాలుందుకర మధర్మ (జ్ఞాన) జ్ఞానసురుండు.
ప్రంజ్ఞగాయ (త్రి) (ప్ర) ప్రాంత మం(త్ర) జ్ఞుండు సమబితా నుపాల్లవస (ప్రి)యుండు
భూదేవపితృదేవపూజావిలాసుండు వైదిక సుశాస్త్ర ప్రవర్ధనుండు.
సర్వభూతదయావిరక్తి గాసాంఖ్యుండు సతతల ధర్మవిశేష సంగ్రహిత్తు
లోధర యూంతి (ల) సమదృష్టిగతి జ్ఞుసుండు.
కొండు
సత్వభావాధురీసజ్ఞుసుండు
తైనతీగదు తాత్రేదేజాలు దార్వవర్ల.
యుభయవంశంబులకు కీర్తి యొసగుచుండు||

తం|| ఆర్త్రరి పాలికనీతుసు| నందనుడై సంఖ్యయుబీనార్ధవిజ్ఞాప
నందిలిరత్నై యురమతి (ప్రాం)ధ్వగా జాలపూర్వ బర తర్కములనే||

క|| అయుంక్తినకాందుగాడేను తేయొంక మేహరిత్రుమసర్మనిష్ఠుడు
ద్విండిశెపకుశ్రెలముఱ తల్లి నిబారి దరమంత్ర తంబునం
డుండి దయన్నపాఘ్నదువేళాత్త్రి (లి) మూ తనులుబా తగాంచె న ౦
నాతండు సుబ్బా వెవచ్చెదయధా విధిశ్రీ హారివ చ్చునంతలెన్||

వ॥ ఇదియును గాంతవనాశ్రమధర్మంబులు సంతరితంబులై యున్న యవి యెయ్యవి యెవ్వ
నంబులు పవిత్రపాదధర్మంబులు దప్పక తేరించితరు వేదంబులు ప్రమాణంబులై యు
న్న యవియు యుగ్గుడురవలెన్నింబైన లోకతంబున ప్రజ్ఞాశ్లోకంతు తెల్లమెలంగని యుం
డు. యుక్తిదుండె గంబులు దండ్రంప సమర్థత్వంబు గలుగునట్లు గానాంతశ్రీమన్న
గా యుణ్ణుండు బ్రంహ్మప్రదేశంబుష్టకినంగా నివాంఛ గర్భంబు వెడలి రాన
వనినయుతనిపలుతు లతవెరగుపడె బ్రంహ్మద్రాంతియు వేగంబున వచ్చెను॥

క॥ కాంచనగర్భ వంశభువు గాంచె సమన్వితవర్ధమండ్లారా
సంప్రలలోచనాంతచతుచట్లియశౌర్యవపుఃష్వేమాంతికా
సంభుతవాసనాపత్రిలసంగ్రహాపేతలవాంతసారితవయుక్
తం ....రాతనీశఫలపాంతముతా నవత్తైలోకతము॥

సీ॥ మరియును వరక్షణతాంబన ప్రభాభాసమానగోపురద్వారబంధు
రహాకారవిశిష్టంబును, తమలతల... రతాసురభాసురప్రసూన మకరంద్యాన
మత్తమధుకరఝంకారంబును, కలహంసకారండవజలతుత్తులకిశో
ర ప్రముఖ గసమూహాశలతలా వరంబును, నానాతిశ్ఛ శరీత ప్రసిద్ధిగ
తుంతగణంపుంరాత్రినిత తరునికరవనోపనోభితంబును గాలత్రయాచా
యతంత్ర పాదపర్ణశంఖచక్రాంబుమరాంతుశక్తిబాంకిత పవిత్రపాదయుష్ట
ళంబును, సొంతమాంగిరసభారద్వాజ వాసిష్ఠ కాణ్వమార్కండేయ శుక
ప్రముఖమునిసంస్థాయమానంబును, ప్రత్యేదనీరదపరాశర పుండరీ
కాదిపాదపరమభాగవతసేవితంబును, గరుడగంధర్వకిన్నర యక్షసిద్ధ
విద్యాధరపరివేష్టితంబునై దివ్యతుంగపురంబునం జెలువొందు॥

సీ॥ యురమున నెలకొన్న యువిదపాలిండ్లపై కౌస్తుభమణి రుచులు గ్రమ్మరాగ
కాంచనమయమున్నత దుకూలము దుప్పటులేమి మునుకొను పింఛమెరుపు జూప.
వెలిగెడి హారకాంప్రతమున జ్జేజేలాడె శ్వేనమ్ము తరుణ్త్రి యొయుము గరుప.
పద్మాక్షుడెపా సోకమలతునిరత్నై నస్తంబులందు వెంన్నెలలుగాంచు.
పాదతలనిర్గలాంగుష్ఠ భాగమునను.
సంతతంబున భత్తితో నుసబియొప్పు.
త్రుమబంధాముఖో యభ్ర పేరమునను.
వలగితాండ్రు వ్రతాడి సరోజ్ఞంబు తెలిపెను॥
తే॥ శోరదనె తొల్లి యుబకం। కారియైన మక్కిశిగొంధ్ర గమనాం తయనహా
నారాయణా యనిస్పుంసారతయనె మాయయుయుంచు బయ్యునబొన్లె॥౪
సీ॥ కమలాముమెలా మాఁత కౌస్తుభశ్రీ వత్సపీతాంబరాన్వితాత్రయువాహర
వైకుంఠపురకాంచనానా జడ ల్లాసితాబి మలశ్రీ ధరాశ్రీని కాన
దామోదరాంఘ్రి దాంతవదవర్ధి ప్రునారాయణ శాష్ప యనారసింహ
కామన శ్రీధర వరద సర్వేశ్వర రక్షితైయమురంగశాను శేవ
తు— చ్చతమతిమూర్తిగవమానికాము
కౌనవెయ హావిసుగిత తవగిరూప.
సంతసత్రి కదంభధ్వాంసాబ్జనాభ
తేనసానంత పరమాత్మ్రీకృత్రైల్వాం॥
౫॥ ద్వివిధ కీర్తనము॥—
కం॥ మునివరమగు మద్వాశ్వాగబ్దంబున పంచతహనకాలములరగో.

ఆ శరీరము పావె తలమెల్లన నశరీరమున నున్నవాండు నిగమాంతోక్తిం దీరాం॥

వ॥ వెండియుఁ బుండరీకాక్షా॥ యీ నరత్వ(ప)త్వ యంత్రవిత్రంబులగు శరీరంబుననే మోక్షప్రమోక్షఫల
దాయిమగు పూర్ణ సమారంభునకై విసరిన యుపజ్ఞానంబు పెండ మెనయాయును
ఘ యమంబున వెదల బాలకజనని గర్భంబు జనిన యున్న వాండు మాంర ప్రతిక
వసుదెంబు। ఆనికి బ్రహ్మ జ్ఞానోపదేశంబు సేయవలయునని పలికిన (బ్రం
హ్మ)రాతిముని పుంగవుం డ్రు వావిర్భవించిన యుగాంత యనిరియుప్పు డాం॥

సీ॥ ఆమరేంద్ర పావక హరిస్నైఋతి వరుణ మరుదుత్తరేశ శంకరులు గాలుర.
చంద్రసూర్య సహస్ర సదృశ దీప్తుల శంఖ చక్రంబు లభయహస్తములు వెలుగ.
ప్రవ్యాద దారద(ర) ముఖాత్రి మహాభాగవతోత్తములు స్తుతింప.
విజయుఁడు జయుఁడును నేత్రహాస్తంబులు నవదేవతలు పరిచరులు గాఁగ.
జలజగర్భుండు రుద్రుఁ బురస్సరముగ
తానివచ్చెను వనిత నర్రం(త్రు)ములను.
కమలయును దానును గగన తలస్థితి మెఱసె
తద్విహారి వేగమునివర్య సదనమున కంం॥

తే॥ యుక్తి జగ(త్ప్ర)శస్తి గాంచురాంతి (బ్రం)హ్మ రాతి బురస(త్రిం)బు తెనిభూం
మెంతంబున తుంద్రగిప్పురరసముప్పసరదమీ ప్రపనివేశంబు లుంబున్న
ముం జానిచ నీ॥

సీ॥ సింధారబంధనీనీరముల తోడ బహువిధ పుష్పలతాంతముల తోడ
సాంకి నవ్య గిరాజ శాఖతంబుల తోడ సతతఫలావనిజముల తోడ.
నిర్మలామృత నిర్ఝరంబుల తోడ సముజ్జ్వల సుగమంధ తరముల తోడ.
తర్కర వంత ఘటికా సారముల తోడ తనకు ప్రసూనవాసనల తోడ.

సరసభూదేవి వేదభూషణములతోడ
వరాన విరచిత యాగ ధూమములతోడ
భాసమానాసమాంబస్త్రీ బరగు వనము
గాంబిహాం షిరోబ్రణ గరాంబ్జగమునుద్భవుడు॥

వ॥ ఇట్లు వెలసి యింపైన తపోవనము నందు నబ్రంహ్మణాం తియా (శ్రీ)మంబున
జేరం బని యుబ్రటుల సునందాదేవియాం వందింప యుప్పుత (శ్రు) తారణ్యంబు
వలన (ప్రు) త్సద్దాగాంభి వందన (ప్రు) యభాషణాంబులు మొదలు యు నయుతిధి
సత్కారంబుల పరితుష్టాంతై తద్దర్ఘస్తాంతైన యుర్ఘ తునతు పర (బ్రం) హ్మ
జ్ఞానమంతుల వదేశంబు జేశ (బ్రం) హ్మరాంతిబాంధవనసు బ్రహ్మాయుక్తాంతై యుప్ప
సబాంత్యుండు నిజనివాసంబు నకుంజనియొ॥ నంతట॥

చ॥ పాల తప్రుసూతి వేదనల మెండిగ జొప్పనట క్షీరస్థితిన్
ఫలితములయ్యెనే ప్ప నిలభాస్వరబింబము పూర్ణితత్తనం
డెతినుదయింప్పు కాలమున దియ్యవికింప్రభ వెంచె నందనుం
డలరసు దీప్రు భ్రామనితి యుబ్రు ఘు డున్జనియింప్రు పావికన్న

సీ॥ పారిపారాంబుయి వలసి ప్పవషింపె కుసుమవర్షంబులు గురిసె మింట
దేవదుందుభులు (ప్రు) బిత్తంబుత్తి మొత్రిశ్ని పాగ యుజ్ఞ గుర్వులు పాంగదానెనె
పావాను వీచర్ల లారివూరములయ్యేన తలభూతంబులు సం(భ్ర)మించె
ఋఖర్త్రుభయములు దూరదేశము జేరెధరంబు ప్పాల్లపాదములనద్దా
(ప్రు) త్పత్తి గను పట్టుస్తూరుల భయములడాసె
త్పత్తయు గాంతప్రు వతనెగె నగా నతెసె

ప్రంహ్మాండ తతి జాంశ్రు భాండమునను.

బంధితుండదయింపని నట్టి కాలకాయమునను॥

వ॥ వెండియు నతండుగా యత్రీ సంతప్తుండును, సూర్యాన్వయ సతుండును, శుద్ధ

యజుర్వేద పారాయణుండును, విజ్ఞాన శ్రోత్రియ స్మార్త గాన సత్కర్మ నిష్ఠుండును,

భాగవత భక్తి దక్షత మానస్థితి వర్తనుండును, ప్రథమ శాఖా వంశోద్ధారకుం

డును, నగుననియూతి శతావరోయుక్షీణ రేఖాశలిఖింపనప్పుడును॥

గీ॥ పురుష సూక్త మది యుపుండరీకాననా

మాచరించి బాంధవానుమతిని.

నుతజనంబులు నా మంత్రరంగుబ్బెత్తి.

యాజ్ఞవల్క్య యనగ నభ్రక్తునుతరుండు—

క॥ పంచవర్షాగమమున సంబంధ పాలాదిపనయనసత్క్రియలనుగా.

వింబజనకుండు సుఖపడి వింతగ పవిత్ర నను యతడు వేదాత్మకాదకన్॥

వ॥ తదనంతరంబు బ్రహ్మాతి యుష్షాన సంధ్యా ధ్యానము లాదిగాంబులు

దీక్షితుబ్రుదేశంబున నేగూర్యుండె శ్రీహరిదాసుండుము, బవాదవా

నరిరి సుపర్వ విశేరుండను, పరమోపవాసుండును, త్రైవిక్రంబు

నకుమంత్రలంధరుండును, నిగమాభ్యాసుండును, శాశ్వతాసుండు

ను నైనవేదశాస్త్రను నిర్ధ్వ నిస్తు తియించె॥—

సీ॥ మదినీ వదనాని మది పురాణములత తత్ర [illegible]

భారం తింబనియుండ భాసురాంవృత్తమను నియమములో—

మకాసురుని సూత్రము వెదక్కినవే దంబువెటాంట్లిడు వదని గూడెన్

తాఁ శ్రీతుండవసిష్ట శ్యామ మతు నంధ్యానమతు ప్రత్యక్షమై నెవ్వఁడు ప్రసన్నతకెటె॥

భాగవతము పవిత్రీనృపాలు నతును.

చెప్పెద నంతరంగమున చేరి నన్ను

నుతునతకెవ్వఁడు సంద్రీరాంసాబగుమీఱ

నట్టివాని సాధ్వినతు వంద్యనంబెనర్తు॥

గీ॥ వాల్మీకులమతి విన ఖననగభుక్తి ఘన

బాణారుయు గయుగలుగు బాపహారుఁడన

ఫాలదృశమునేని శూలివయునంగ.

వాణి నుతినర్తు వంద్యనములారు॥

వ॥ అని యిష్టదేవతాయుంబ యాతరక్రమంబు జేసి నా॥

సీ॥ తొల్లి మోధరవతులంబుక్తైవదే మెరుగాని నన్నునేమెనువాఁడు.

చందనవీథి అతరాం సాధ్విభ్రమును జేందు బాంబూనదాభవందంబువాఁడు

బిగురితుబాంతంబుచెలువున గమపల్లు పాటల పటుజదాభరమువాఁడు.

తటితమీతలు లనువడాగింబుపరత్నీ ష్టమ్రిగచర్మవసనంబువాఁడు

వదజలూంత్రత్రమంబుగాఁ బేరి దీవరంర.

రుద్రబు సానుమునవటె మొగున్నైన

శిష్యులను పానువిడ యంబుజ్రీశెబాద

రాయణామూనిం శ్రీదాబ్రంహాత్రాంతికిఁజూరు॥

వ॥ యుష్టివజనముగోధ్వనతున తదిషదాత్రంబులాంచరింబ మహాతాత్రీవు

బ్రంహాజ్ఞానపరుండవు నీవు భావంబులు దిగంతవిశ్రాంతంబులు

బ్రంహ్మవిష్ణుమహేశ్వరహంతశాసనప్రముఖ సకలదేవతాగణంబులున్ను
రుంగుదురు। సమస్తలోకంబులు నిత్యాధీనంబులు। వేదవేదాంతశాస్త్రపురా
ణేతిహాసంబులు నీవలనంబుట్టిన యవి। నీయందు ధర్మార్థకామమోక్షం
బులు సంభవించుగావున। మూవలన నాయుక్త కార్యంబు సఫలంబుజేసుకొ
నవలసియున్నది। అని మహాజ్ఞానంబున బ్రంహ్మాదులు విన్నపముసేయ్య
నతిత్వరిని నేను—
సీ॥ పరమప్రపన్నులు సద్భావభాగ్యతిలకులు వేదాంతశాస్త్రజ్ఞ విధులు సుజనులు
సంతతాచారులు సద్ధర్మశీలురు శ్రీహరిపాదసంసేవకులును।
బహుపురాణజ్ఞానపటువులు సాత్వికులు శాంతులు కరుణాప్రశాంతస్వభావులు
లానంద్పరిపూర్ణ అంతరంగులు సర్వసములును సుజ్ఞానసంయుతులును।
గర్వదూరులు పరమపావనులు లా(శ్రీ)।
తావకీనకల్పభూజము వేదసములు।
వైష్ణవారలి ఆచార్యులిల్లు వెలసి
తేదనుజ్ఞదువగశిరోశిష్యగణములనెపుడు—
కం॥ శ్రీ అనంతాచారుస్వాములు త్రయముసెల్లిన త్త్వవేదార్థనిలుపమశ్రుతుని
అయదజదివింపుడు వితరణాగుణాశ్రీలవేదవేదాంతంబుల్।—
సీ॥ పరగపతితనిశ్చిందర్శనీయముగాని।
అతివిధురలగునవ్వలిభూరితమైన జనని
చదుపునేర్చని ఆంధ్రియునంచలప్పనను
నొదలి శ్రుతపులని శ్రీయుకోయు యాయుండవు—

వ॥ తాళున యేను వృత్తునిం బడి వింపవలయు। నంబర్త్యానంతశ్రో తృనివాసాదరా
యత్తంబుతరు గాయత్తి త్రైయున్నది యది। యింకరునిల్లు గాగ యుదుర్వాంది
నవనితసారస్వతవిద్యాదానంబు సేయవలయు ననిపలికిన నతండును
త్తెయుని బాదరాయణుండు తద్వృత్తాంతంబున బ్రహ్మాండంబును ఋనత
సర్వగ్రహంబులకేం దశస్థానంబులందు నున్న సుదినంబున నక్షత్రశ్రేష్ఠా
రంబునేయుంచి। పదత్రుమ ప్రయాణ వశాత్ యుత్తంబుగాంబున విధంబుల
ది వింటి భాష్యసూత్రభాంకర మహా మంత్రతరమ్మాక్షరమ్మా చింతా లంకారం
బులనేదిలి పి। యద్వారణా తంత్రంబుల పదేశించి। యుక్తనంద నియోగ్ర
మంబునను తాళపత్త్రంబున నియతేద్దా॥—

కం॥ ధియుత్తుం దసుత్తైశం। పాయసము నిత్యనివిషి పఠితె నుమగులం
యీ యాదన్నావశెద్దయు బురామాత్య నయమ బుధవంగ జేయు నయమ్ము

వం॥ అని యిల్లు పలికినసూత్రంపాం యుద విద్యా సామమ తంబున యాం జ్ఞావ శెద్దంగు (లంగణ్ణు)
యదేకాగ్ర సహప్ర సంఖ్యలగు శుష్కలతు విద్యాభ్యాసంబు సేయించు చుండ్ల న
మయంబు నం॥—

సీ॥ తద్విగనేయు దత్తమతము దుబాంల్యంబున సాల విద్యాయమ ప్రదమ్ము ప్రశా (ము బు)
త్రమమ దర్పం గతకాలయోంద మాండు గాత్ర్మిక్త హాంతా రవరాబరించి
సతతంబు గుండుమ్ము శెంపాయసముండట్ల తనపాదతలము పదన్న యుండు
తులశిధారాం హరి గురుని పారుణే ఢర శిరము బాలి వతల్లి జేత్తె
బ్రాహ్మణ ద్రవ్యత్వంబులయోబుమాగ కెంతి
వీడు తాన శరీర విత ను దగు నాం

పొలుపారముల నవింప పంచతత్త్వమెంద
సాంఖ్యం హ్న్యరాతిముఖ్యులు ఖ్యాయతుల వదరా॥
ఉ॥ ఆత్మ రంగుని బాల్యం వర్ణనం దుబ్బుచి నవ్వ ధివాన్ని తిప్పె బాలికా ఆయ్ తెం॥
బాలు పెద్ద శంఖులు గాసే చేరి మునిబృందంబు వెల్లన దనిబవాల త్రిశూలం
బులవిందంబరి శిష్య గణంబులు దెందంబుల పాలు గాభ ఆయుంబులయ
ధాయుధ రుత్తి వరుల్ తత్త్వ రాజమయంబు సాం॥
సీ॥ తత్త్వ కళావిగుణ్యు తయాతి పెంచి దేవసురత్రాణ ధ్వజ పుండ్ర మంత్ర జపమున రవ
నిరతంబు పెలరె తానం నిగమంబు దాత్రైన తంత్ర విధార వపన తోడి క్షి
క్షేత్ర మాంగంబున దేవ ధ్వజ శంఖులు రాగిరబ రాముల రవాపాంప.
పెంపాళ మందిన పాదు సూత్రుల నంగనమ్ముల ప దశల సాంఖ్య యుంప
దప్పి సాతలి దల్వ్వైన తగవ వాంఛ
బత్త బత్త మునవ్ర దవదవు దంత
విశ్వ పసాని శిష్య పాపపర దెత్త శంపాయ
సాక్షి విద లెబ్బం హ్న్ర హాత్మ నిచీలు॥
తే॥ యూరి విమవర్ణ దారుణ। కారు నాముని బ్రహ్మ వాక్య గదశిని యుప దే।
పారుడు మతి తిక్కె యప దే। ధీర తదివి యంగగముల దిల్వముగాం గని॥
తే॥ ఘన తరుడగు తత్త్వ ప్రహ్లాద। దనుజుని హరింయుక్తి ధనమతి దేవ మయుం
దనశిష్య సమూహంబుల వనిపక్షి యుం దరిని పిలువబని బల్లనియొని॥
కం॥ పొం యుమవర్త్యులార సుగుణాధివులార తత్త్వ తాండురలార
నేడే యుగరానిత్యశ్రీము సుజేశ తిభరార్ణ వమువెల్ల సాక్షి గావే యుమి జప్పవేళ్ళతి

విప్రపిశాచము వారిదొంగదా.

ఉ॥ యువతీమణి బాంప్రభు సోదెవ్వ దమోం సభలోన గద్దించు॥

గీ॥ మొదలు తిరువంబున త్రయోపాంపమున తపాత్త

పాపమున సంభవించును బ్రంహ్మహత్య.

అమమయభూం లాతమున మత్స్యలాం దుకాదిన

బలులన్ని యిపుదాం అయందు బద్ధమయ్యె॥

సీ॥ శంభాముఖాంతాంత గంభీరశంభూపమాం నదం స్వత్రు తరాం శాసనంబు.

గాంతాత్ర విభీతరాంతాం తపరాంభూం తగర ళతం ధర తంత తాం ళమంబ్బు

నిరుపమాంంగాం దతేన ష్ట్వానితహాంర ణాలు ళతగాధాంరుణా లాతనంబు

తాం మోత్రరుసూం బితాం దాంరుణాత రమస్త ఫలితాంధ్వనీత్తే శప్రవ ధనంబు

నీలనీరద సంఘాంత నినదగర్జ

పాంట్పు పోసంబుత్రి జగద్భయంకరంబు

పయుతకాంరంబులైన యాంబ్రంహ్మహత్య

పరిహరింప్రదు యిప్పడుమాం పెద్దనీమమునా॥

తే॥ ఆనవపారు అద్రింవ్యాప్త పరిహరింపనమ ద్ధులు గాంతే యుంర

మండినపాల బ్రహ్మంగ్రైన యాంశ్ముణ క్రియ మేఘ గంభీర భాషణంబులన్ని

తం॥ సార్వ మౌంవం శంపా యన! నీవున ముననింత అయాలోనిదియు గలుగక

నాతమం ప్రశ్న భారలు భూంమాం సురత సుబావిధు నిపుగ రణాగింతునే॥

ఉ॥ ఆనిన యాంబ్రహ్మ క్షత్రియ మహోపదేశించిన సతల భూమిపాలునం

బులయున యుధరవ్వాణ మంత్రంబు యుచ్చరించిన, అయతి శర్మంబునైవస్త్రం

బులై శూలంబులై ద్రుమంబులై హేమావ్యాఘ్రతంబు నుండి తానదెయడజార్పించి
తాంగంబై నిర్వాణం వసుతతపరుడై రంగులుం బరవైనప్పుడు ధరింపు—
౩౪ శ్రీవనితమహామహిమోర్వితేజోమయవిష్ణులను నెవ్వబైసెనుతప్పి చిత్తాలం
బితరజనంబులకే తెరుగునే మహిమోర్విని నెవ్వరు జగతిని—
౩౫ జనకుమేలు జ్ఞేపెనని విశదిసింబుదా.

రాజుగాత యాజ్ఞవల్క్యమౌని
తరుణారుణ రక్తయుండై యతడై కింశుకాయ
సాధ్వీతానియు తులనదె వదసునే—

౩౬ అయిజ్ఞుల్బుం వల్క్యమహాత్ముండరణ్యంబైన తెరుగు నందరితన్ని ముగ్గం
బునన తిరియుం జనియూ యాజ్ఞవల్క్యమౌనియుంద యుష్మత్తయుంబున తపస్వుల
లనందరింబిలిబి। మారుదినదినవిబుత్తిదాత్రిదు మధులాపల్లు గాంబున
తరిగి। హోమపాదం బంగారంబులయందుమూ। దర్భిగారాందంబుమల
యుపంతంబుననునిచి। సుతరంబుగాపుంగొవతాంపంబు తెర్చు కబర్చెగ్రు
బుసె యుబున్న। బునతన త్రుతర్తి వినిరితాం ధగని। యూ శిష్యదంబుజ్ఞేశమం
తాత్రుల లాసంగ్రహాంతల యు। నతవిరాంబనంబున ముష్టిమృగబాంధలు
పరిహార్యతంబుత్తిరింత్రుద భయంబులదప్పి। తండమూల ఫలశలాఖుభరితం
బుల్లైన వనంబులనున్న తారకముననమహిత్రసాదంబున తారలాత్రకారంబు
లప్రవర్తింపుచుండిరంత్రా.

౩౭ తదనంతరంబున మునిప్రవర ముని వర్యుండు యాజ్ఞవల్క్యముద మొప్పగ
జనమునివర్త్తునా మునతుము। బని బని తపస్విత్మ నాతి సంభ్రమపడ్రైగ

ఇట్లు బసవప్ప దొరా॥

గీ॥ శాల్వతిరుమలరాయ చంద్రు ఘనుడు సకాంత్ర రమ్య

వివిధ ధాన్యంబు లిల విప్ర విశ్వపంక్తి.

పెదరి ధాన్యంబు పొంత తుపులు దంమ్ము

తెరువు తాలయు రేచు గర ద్వార కశి జనులు॥

కం॥ తురితయునెల మూడు వాసలు। ధరవాడ సురింతి పంటధాన్యము లెల్లన్

మరలగ ములుచదివంబుసు। పరువడి దమ్మ తేనె పండుబవాడు పన్నెంబులు—

తే॥ పనిగలిగిన పుడెమింటను ముఖ్య నతను బానిలయుంచి తరితయు బరుతురపంబున్

త... గవొందు ధ్వంబులు। దినము సమాప్త లరిచి యట్లు తుధి సుఫలెల్లన్॥

సీ॥ తథ్యోక్తి బులమర క్షత్రవిలంబులై --- తనత తుంతలవబులు గదలియాడ

మెరుగులు జెండదనె మెర్వ ములజా లవ పస్తు పద్ధములు వరిధ వాంఛ.

వరకెనిరాలి విధీశవత యుతింజలు మాంర బంగ్గారుమె వెశ్లు రంగ్యమారు.

తొలమల తరతరాంగు శమ్ములుబారంబులు వద్దాంగు ళియుప్తిత్వంబులు తాంగ వాంఫ్లు

పతల సౌభాగ్యములు గలిగిసౌధములు సూ॥

ధాన్యము యుత్రమధ్వనములు గలదంగ్గ.

విద్రువి గుడురు మెవారిర్వలరలమున.

న(గ) హరంబు లం ధ్వమహాప్రబనములారు॥.

మహాప్రస్థరముర గుర్పొందిన కాల్వతెతులిమరులరసోయము విద్యమింబున్

పరిపూర్ణ బ్బాప్పులా చిప్ర ముదతర ముత్తై పాయ ప్రాప్త పొటులన్.

పరిశింపంతి(త్రు) ప్రతాపిపరిమిత ఫలం సంపత్తి నందునీ వదంబున్.

ఆరయంగాఁ దెలకాగ్రహారముల యువిభవంబాత్మమోదంబు నిందుకేఁ—
సీ॥ ఆమహామహద్భ్రమణలంబ్బై సత్రంబులుపోలయు చెరువులబావిపందిరులును.
శిరులు పండుయున్న తుంగశైలంగాఁ రవనములు కాంచన దేవతాగారములును
పెంగట్టుకై గనుడు ద్వజపుణ్యస్థలంబులు నధికంబులైన పుణ్యక్షేత్రములు.
విప్రమూర్ధన్యుల వేదఘోషంబులు పరమహంసల శాస్త్రభాషణములు
విశ్వవమునును నవునిశుభభోజనంబులు.
భూమిసురుల భూరిభోజనములు.
సంతతంబు గగనగతికలబ్రాహ్మ్యంబులు
విపులయజ్ఞనాశిద్విస్ఫోటంబు దనరు॥
తే॥ పేర్మింబ్రులు గాఁ పెంపొందు, ధామంబుయెపుడు పొగడదగు దేవదలంబుల—
గాఁ మగ్రామంబుల తనభూమీసురుల ప్రధమ ప్రభుత్వము సగౌ—
తే॥ యత్నపతుల ధర్మంబులు గలిగినయ ధరణి దలంబు గనుంగొనియనంబు నప్రేమ
దంబు నింపుయు జ్ఞానశీలమహా మునివల్లభుం డున్నవిందియుబని బని॥
సీ॥ భక్తమతాంతరిత పట్టణరములతోడ దర్శితకాంచన గోపురములతోడ
వనధామరత్నరత్న వైభవద్రుమములతోడ గంధబరభరమరంగ్రములతోడ
వటనదగా యుతా విద్వద్ధితులతోడ పుణ్యప్రకాశాంగ్రహార పౌరవేశతోడ
లలితాదివివిధపద్ర సరోవరములతోడ తలమానమిండీశ్వర తరములతోడ
ప్రవ్రాజుల తోడ సంపూర్ణమైనది.
తమల కాసారములతో ఘనతైతేటి
ఆపురమునఁ సత్రమహిళా పరంబు.

కాంబ యొప్పెంత సంభ్రమకాంతు దగుచుఁ —

సీ॥ ఆ పురిసుబ్రహ్మ సంతతము నశ్రుతముంబ్లు త్రిశిఖ్యముల్సుదా

తాప పవర్ణ ఘుండు తల ధౌత వారణ్యలయ రణ్ణ వీధికా

స్థాపిత సూత్రరత్నరుచి జాలసముంచిత సవర్ణ ధిక్తైరా

దీపిత హైద యూవ్యాపు నిధి పూసభాంత ము జేరియు బ్రాలునే —

వ॥ ఇట్లు మనిజనతుం ద్రుసభాసదనంబున వేత ఆం తక్కిపురంబున తుంపేంబసి

యుంన్ధన యూ యూ జ్ఞ వేళ్లముని పుంగ పుంఢా భమాం నప్రపంచుండు గాంత్రి

న యుతంధుమమ్ము నందించిత తనను నిల్చి కారణాంబైమి యని యుతాన్నమ్ము తు

టంబు ననిత్రి లవే దాక్షంబుత్తైన మంతాత్రితంబులుల్లి యుట్లా

సంబు నంజనిరాయుల నమ్మె జ్ఞా వశి యూ శిరాన్ని దంబున తత్సభాస్తం

భంబుల గంభీరతుల పల్లవ కుసుమ ఫలాలు ఫలభరితంబులైతల్లు ము

వాటంబులనేబిరల్లె నవ్వు దూరు —

కం॥ ఆ విధ ముంత్రయుగ మోహనాలోకంబునవలరి పుడమి ప తి పి స్ర యత్నై

యమ్మైశంపాయన మునిత్రివేమ మ తని పుని నిపుత్ర అదశ్రతుత్ల సు

తం॥ వనివనయుం వైశంపాత్ర మ్ము దమరా గమ తాండ్ర మాంని యూ (త్రి) మమ్ము నతని

జానియుప్రటు ము వా మంబు యు గని విసు తుంబ్రు బుద్ధి మొందవి విశాంత్ర కూర్తి॥

సీ॥ గాలవజాంబా వికగాన్ని దులకు నెల్ల నిర తంబు నిగమ ములీనపుట్టాని.

పంచేంద్రియంబుప ట్టు కత్తి బంధింపి తమో గని దిత్రి వస్థ మం దుండాని,

మ॥ — అనారా అయనా మంత్రి ప మున్నుర దాను సుర గంబునవలదు తాని

ము దళుపి లుపబ లుధకము ఆని తే నిదత్రైసిం దర్శ వము నిల్లి తుండు తాని

బాదరాయణాననుపరాశరపుత్రియాశ్చర్యకీర్తనవాని
క్రమవర్ణాచరాని
అనఘుడైనవానిఘనునిశ్శైశంకరాయు
వాఙ్మయగనిపురాణాముమాచరించు —
క॥ దేవాంశ్రశంకాయన భూవజ్ఞబుధతుతునన్ను బుత్త్రంతె మహా.
డైత జ్ఞులగుటమంతునసేవతుదాంతండ్లతరుణాజేకాను ద్రవనికు —
సీ॥ శిష్యదాత్రేనునిన్నుదమ్మాటతివసుదింబ్రత్పత్రిలిపభక్తుగాంక్ష
మంత్రాత్రితలుజన్మమరలంగబాలయునతప్పినేషమునవాధరశిలావిభుని
తాలుపుత్రాటంబులలిగురుతరస్తంభంబులంపైయుతల్పశృతిశ్రీత్రీతజ్ఞు
పత్రపుష్పసమస్తఫలభరితంబులైవినయాస్పదములైవిరవిగ!
వింతలంతయుకొంచనమైభుదముస్సు
తప్పపండినసద్ద్రంథ్యవంశిభైవుడు.
దినదినంబునునిటువమిదిరవలయు
విన్నవింపమనితొమనవ్యాభుదమాంతు —
తే॥ ఆ ఆదరమహానుభావుడు భాష్యముగా ~~అభ్యుదయము~~ ధృవపదము గు
మోదంబిదమద్వితీయ మతిప్రాంతర్యమునందు వసుబభూతవియల (ఆ ధన్యుండగుచు)
వ॥ ఆనిభూసురేంద్రుండు తమరాజేంద్రుండు అనతునిన చిత్రనప్రకా
రంబులన్నియు విశదంబుగా విన్నవించిన నట్లయగుంగాక యనిస్తై
శంకరాయనుండు ధూర్జటి కిరిటి తశిలింబి యుపేక్షించి ప్రభుచి
నంబుసూయాబనతునతుమంత్రత్రతంబులసంగీతావలయు పోం

బులుతేటు లున్న పుల ఱూ జ్ఞా(త్ర) మంబులు ఘ్నం ఘుంప యశి దుల నైపం బులని
న యుతండ్లు నితలు॥—

తు॥ శుసు వు దిని మిత్రైపై త్రైవి జనతు నితడ తేగుమను బుస మతె ట్టుట్టై
రసుని లమః దగజల్లని। బసుని మూటిల్లైన తొలు మృ శాభాష గాయి బశూ॥
బిసాస్త్రీ న జపాద్ర నుష్టు నముశాడు లగింబ్రితె దాదివిద్ధ్యలు వీటు బలస్త్రు
నిరతి తెలింగా భాషిపని ష్టులు ఘ్నం ఘుంచి దేవ ప్రబల యుండు వృత్తి మరవి
శ్రీ గి సోమ(త్రి)(త్రి) యూ లాబరిం బట మూని శతధ పంతపర గొంబవని యుక్త
సూర్య నమసాయ్ర రశు ధమాగన మణాంబని రక్తల బ్జ్ఞా నం బునిలుగతిపి
సాతునే మిత్తై ద్వరత వాతు ల్పుల యిన
రాండ్ల పేతే నురమ గ్రాసరుగ
ననినమా నివర్ణ దళ్యాంత్ర తుపిమాత్ర
యూ జ్ఞానశక్తి నిరుసిం(గ్ర)శా ముసాం॥—

శు॥ తవవై ద్ధ నయూం మృద్ర యుము। ననయం బును జాని విమ ళుగాలంప ముల్లో
విద్వాతి తామూ విద్ధ్యలు। రమని యగమూ తిప్రద్ధ మరల నింమ్మేత్యల ఘూర్ణి॥
వ॥ ఆని మహా త్యాద్భుతంబైన తాపంబున తలంబుల వరవడు రారంబెశ యుశాం
కారంబున యూ జ్ఞానశక్తియుం తర్కదతంబులుపుట్టు తాన స్త్రై ఛంపా యును
తదపవివిన యుజ్యుల్పా దంబు మరలు(గ్ర) తిరిగి యూ మృష్ఠయు విశ్వనిలం
బున మృత్తు మద్దిసా తపరం బుదకూ గమివ। కాల తూటు విశాల లంబు
వం దంబున బుగబుగా యమా వర్ణైప మమంటులు పాగలు గనభంబు సుము
(త్ర)మ ధపాదల రంబునం బాడకించ। గనం బునిల్పు యుగనతల జాగంబు

లంకవాం ఫంతాదంకిను—

కం॥ జనకుని పవిసినిన మహాత్మ। జనవచ్చిం ద్దదరి తత్త్వబోధంబులు తా

జ్ఞనసాధనతె [illegible] వినయా [illegible] బుసిం [illegible] తగునే॥—

తే॥ ఉత్కృష్ట వేదంబులు [illegible] ప్రసన్న సమయంబున। సతులవె [illegible] విద్వాంసుం

సుందరయిన [illegible] భూప్రదత్త [illegible] బాంధవంబి। యనె తవ [illegible]

సమా [illegible] యవపతి [illegible] సంతాయమున [illegible] భవంబి [illegible]

వద్రవంబు [illegible] ప్రస్థం [illegible] యదావిదులా [illegible] సంబ్రమం

మహావణంబు పరి(గ) వాంప్రదవి [illegible] ..... [illegible] సుమ [illegible]

న [illegible] వివాంగంబి [illegible] ప్రస్తావంబు [illegible] సుచున్న। యా

యజ్ఞవేదంబు [illegible] సా నతా [illegible] మహా [illegible] సుమంతు [illegible]

[illegible] మహా [illegible]

[illegible] యందే [illegible]—

శా॥ [illegible]

న [illegible]

[illegible] భంగా

[illegible] మహా [illegible] ధీ—

తే॥ [illegible] ప [illegible] సమ [illegible]

[illegible] గజ [illegible]—

మా॥ [illegible]

[illegible]

హితతరసమతి యీశ్వరధ్యానవ్రతికి
తుహినవనితావాసా గుప్తవాసా విభాసా॥
ఇతి శ్రీ ప్రమథాధిపతి వరప్రసాదలబ్ధ కవితాధురంధర పూర్వకవిత్రయోగ
శబ్దానుబంధ బంధుర సరస కవిమిత్ర యల్లనామాత్య పుత్ర పతితల సన్నా
విధేయ ఘట్టుప్రభూనాథ విధేయ ప్రణీతంబైన యాజ్ఞవల్క్య చరిత్రంబను మ
హాప్రబంధమునందు ప్రథమాశ్వాసము॥ శ్రీ రామచంద్రార్పణమస్తు॥॥

శ్రీః

యాజ్ఞవల్క్య చరిత్ర ద్వితీయాశ్వాసం॥

కం॥ - - - - - -

కం॥ - - - - - - రమారమణ శ్రీకాంభోజనయన చంద్రచంద్రనగరమం
శారదనిభ సుభ్రకీర్తి విహారా యుద్ధండ దండ్గ యామాంబ్జీ మనో॥

వ॥ అవధరింపుము శౌనకాది మునిప్రవరులకు సూతుండు పరమహర్షమునం
దేవరాత్రి శ్రీ కలువినా యాముహాతాన్య యతమాద వృత్తాంతంబు వినవలయు
నని కాంక్షింపుమనిన నతండిట్లనియె॥

గీ॥ యాజ్ఞవల్క్యమానియాంబు పామర్లయంబు
గురుకృప తప్పిరమున యతివిలగిరి
యనుచిత భక్తియుక్తుడగుచు గాయత్రీపా
రాధనంబున్ శిష్యుల బ్బడ్డగుచును॥

వ॥ అవధరింపుము శ్రీ వైశంపాయనుని దగ్గర యాజ్ఞవల్క్యుండు బహువేదం
బుల విద్యాభ్యాసంబాచరించి శ్రీమన్నారాయణుని శ్రీ మహాలక్ష్మీ పారాయణంబున

సినవత్రేణాం బా త్రయూ తాన్త్రీ వ్యతంత్రైవి శ్వంభై, విశ్వ ప్రతాంతరమై విశ్వై త్వంత్రై వి
శ్వరూపంబై యుల్లసిల్లు మంత్రశేఖరింబైన యుంపుత్రపో మంత్రదేవతా శ్రీమాతా వెలుంగ
నంబున తు సానందబాష్పంబులు నేత్రారవిందంబుల చెలింపంగ మెంగని
ప్రదక్షిణ నమస్కారంబులు సలిపి, యిట్లని స్తుతియించె॥—
శా॥ శ్రీంకార్త్రైన విభుండు నిర్మల పరబ్రహ్మాంబు బొల్పౌ దము శ్రీతార
తారావిభ్రాంతకారాది బద్ధ సందోహంబులౌనట్త్రై
తేజాత్రిపాప సమహాశక్తి పుంగవుల నెన్నగ సాంతమయనీకు
గాయత్రీ! వినుత పరీపుకొరలకు సాధనంబు లొగడ మోక్షములే॥
౭॥ పద్మగర్భ విష్ణు భర్గాది దివిజులు
సంభవించిరాత్మ జఠరమున సమా
బ్రహ్మోత్తమమును తత్ప్రథమ తారకము నీ
మంత్రరాజమగు నీల మంత్రమనని॥—
శా॥ వందే వేదము లతుల్య బాహువు వాసిత విగాపేత భూదేవతా
సంధాతా ష్ఠానే విశిష్ట శిలం యగుటయు మంకుని పంచాంత్ర యుక్తంబౌ
మందేహాది సముద్రస్త్రీ విభులకెం ఖండించి రక్షించి యా
పొందైన సూర్యప్రభాతకాలమున గాయత్రీ మహాదేవతా.
౮॥ ప్రదయంబున సాది షష్ఠి, ఖండి విన మందేహాది ప్రణంబులచె
బడు తున తెమ్మంత్ర భవ త్పదముల మంత్ర ఘృణిత యశ సూర్యప్రాంబులు—
సీ॥ నిమ్నంబు సంధ్యాదివి త్రిత్వ ఖంబులు బ్రహ్మ తర్పణము లిడు పడగ గలిగె
నిందు నిలువ తెల్పినగ వాకుల విభవించ సకల ధర్మంబులు సరగొగలిగె.

నింపుచు బ్రహ్మర్షి నిర్జరవరుల కుధ్యాత్మ జీవుల కనధ్యాత్రి గదరా
నింపెంచు దినదిగ్గువు నీరజాక్షుండు మంత్రమెల్లను యుపకారప గదరా
తమ దాసులంతార దిల్లిత్త్యైరంబు నను
చెరయు నిచ్చు నియ్యంగనిడ గదరా
పరగ గాయత్రి నిర్భావంబు దెలియ
జాలని వారు జనని యాజ్ఞ గలిగిలలిన ॥ ——
గీ॥ ఆత్మ తన్త్రములం దైవంబు శ్రీహరి
పాదభక్తి తన్త్ర(త్ర)యము సంత
తాన్న దాన యల్లి దానంబు నరయగా
యత్రి తంత్ర మంత్రములు గలదె ॥ ——
మ॥ తాపస జగజ్జననీ సతల మంశిల ధర్మ వర్తమైన నింపునే పల్లకి రంజితమై స్తోత్రం
పాడియు మనివద్దబడి విన యామ్నాయంబులు విశదంబున త్రయ్యంతవేదాం
తము। దదా మాద్యన్నతు మశాస్త్రంబులు గాని వేదంబులు నాతుప్రసాదింపు
మనుటయు। ఆన్ని గమయూరి నిత్యనిత్యము ॥ ——
తే॥ నీ మృదు వచనంబులకు సూ॥ దా మాది పరమంత యుల తిని యస్మైనది యం
కే సెమ్మైనదని దుర్గ మాను దత్తుర్మీసు రసతల (తల్లి) వల్లి భూతయాలరు గని ॥ ——
గా యత్రి సార్వత్రం ॥ ——
సీ॥ ఎల్పుతలయు టమన్నెరురు స్తోత్ర మదువల్లి బ్రాంతర్గ పదిశ యమపట దగజ్జెశ
బాల్యావసరము నబాం దరాయణమునిని గమాది విద్యలన్ని యమునవేప
మను పవ్వైశంపాయమునికి బెంచి నబ్రహ్మ హారవాల్మీకి శ్రుమునపలు యాజ్ఞవల్క్య

సఖీసంఘుడయిన జనకభూవిభుడు నీతిశాలి విదుడు నీ నెర యోచుచు
చెప్పమంత్రిత్రతులన భాభవనమున। ఫలతరస్తంభములు వెల్లినశ్రావించి
యుఅపరరత్నములు నింకిందరయిన పెమామి। యాజ్ఞవల్క్యముని ముఖ్యసత్పుణ్యులకు
గీ॥ వారివారి బ్రహ్మాదివిద్యానిష్ఠ యైరులైన। వృత్తితముననంస్తవింపింపబడరమునగారు
పోలవచ్చితనిరాయాత్మశంధికపుడు। ఏ- - - కుంభముమునులకెవ్వరికిగలవా॥
కం॥ కావునని విధి చెప్పిన। తెల్లవ ప్రవర్తింపగలవు తూనారంభించన భరా.
దివా గ్రహానికి తెలియు। దీ వంటియా కార్యములు ధర్మసంపదతుని॥
గీ॥ వస్త్రసతిలా నాగభూమిపై వారిసమృద్ధి। తానమములతోయున సత్ర్యయాణ్యేవరుల
జగతి తన్వితయినుసరస్వతియు మంచి। తెల్లబుల్లతుని తెల్పితెలిసి వృత్తవ్యత్నులనపు
వ॥ ఆదిగారదాంబ్లునమదీయప్రశారదాధ్యానసంబునతునబాహ్యం దపు। నివదీనయుక్తం
బునతుపాతవివరంబు చెప్పద। తెల్లినాయుండ సంత్రాసం త్వంబులైన వేదంబులు
సంభవింపగవి యుపమాదసూమతాసురుని చేత తపస్రింపబడునని। త్రిమూర్తి
రాయుణుండు వేదవృత్తార్థంబె రంగి। రాంశ్లి సూర్యునితప్తపదిలంబుచే నెత్ర
తిని యుపాయబుగ్గల్లు స్వామంబులు నరలాకంబున। ప్రబలంబైయుం దిమరసునివ్వ
ఆదిపుంబట్టుకొంబిన యువ్వరికి మున్నస్తంబులుగాని ఆర్యరచింపైనమూలంబు
యుమ్మలి యుంబునితోసి సంగమాలింపని గాయత్రి మంత్రమువహాదేవతయు
దీప్యనిజనితమనప్పు తూ॥——
గీ॥ ఆంతయు జిజ్ఞాసలై తాపసి సంభవముము। ఆనమసంబునందుబినగా నంగ్ర
పద్మముప్పని తెల్ల ధీరింపచేసినము। యుంస్న యుంటలోనిపెంస్థమిరాం॥——
కం॥ కమలంబులు వికసించెను। కుముదమ్ములు ముకుళములై తోచెకెయమునిలాన నరగ్।

ఆమరంబు తెల్లబోసను త్రిమరువుమరిదితెన్నైత్లా తెలతాలనె అమ్మెనెగ్గ ॥——

సీ॥ ఘనతరసమసంఘ ఘర్షణంబులు గండ శైలశాలాము లనెరబలయ్యలైనవగా।
లవితతాంతారంబులను భూరుహాములన్నైతిల పిల్లు నల్లని వారు లుత్తరత్రల
సమద్విరోప్పిత బుధాల స్థానంబు బొతకుర్చు బుజగరా జంబులు యుసలుతిర్లు
తరిచయంబు లెల్ల బలరె గపదుగెత్త నురుతు యుపత్త్తిలసు రసికులం డ
గంతిపవిపాసుతలుతులుమాసుంతటిక్లెష్టు। దారకుబుందగవిసదావభూతిత్రాడుతు।
చంద్రముఖ్యోదవ మహీలత్రుబలు ఖండ్డ। పూర్వశైలంబులైనెక్కిపురుషదత్తడూ
గీ॥ వెంతసాసనశైలం(గ) చక్కతుండ్డ। మనగవిధి వాశవారని--- . నమవంగ
తుము దయలొహ్టతి యనేసు - - - - - (గ) కిరణుడు దూపురికనుదయము ఇస్స్ ॥
వు॥ అయ్యు సూర్యాది దయింపైన యాజ్ఞ తెల్తరాలపట తెల్పొంబులు విజి నూర్య
నమస్కారములు చేశాబు భూమియందైవతం తలవత్తై నభగవంతుని ద్దేశించి
యిట్లు నిస్తుతించెదు ॥——

వసంత తిలక వృత్తం॥ గాండాం ధకారవారణాయ జపీతాయ। భూతిమరియాయ
సూర్యస్తోత్రం॥ నళినీదయితాయ తుల్యారుణ వర్ణ బలదేహ మండ
నాయ। సూర్యాయ తీవ్రకిరణాయ నమో నమస్తే॥1॥

బ్రాయాత్రిరూపాయ మహోతుం దలమండితాయ। శ్రీ బ్రహ్మ నవర్గ పారగాయవి
వాంతరాయ। మందపాపి త్రిభువ జగద్వి భంజనాయ। సూర్యాయ తీవ్రకిరణా
య నమో నమస్తే॥2॥ సౌవర్ణకీర్ణ మకుటాయ వితతదివాయ। విశ్వాయ
వంతజ భవేంద్ర నుతందితాయ। శ్రీ భాస్కరాయ జగతాం పరభోధనాయ।
సూర్యాయ తీవ్రకిరణాయ నమో నమస్తే॥3॥ సూర్యాయ దీనభరణాయ

లప్రదాయ। ధీరాయ పవిత్ర తరుణాష్ట దళ పూర్ణ దీప్తాయ। దాంతాయ గాయ సుశలాది తేజ
పూర్ణ దీప్తాయ। సూర్యాయ తీవ్ర తర తేజాయ నమో నమస్తే ॥౮॥ దాంతాయ గాయ నవ
గాయ నరేశ్వరాయ గారీశ పంకజ భవ స్తుత విక్రమాయ। లోకేశ్వర గాయ త
పనాయ దివాకరాయ। సూర్యాయ తీవ్ర తర తేజాయ నమో నమస్తే ॥౯॥ సర్వా
త్మనే సంగత రథాయ దినాధిపాయ। రక్తాంబరాయ శరణాగత వత్సలాయ
జ్ఞానాంబుజ వనాభవదన సర్వ సుఖ మంగళాయ। సూర్యాయ తీవ్ర తర తేజాయ నమో నమస్తే
॥౧౦॥ ఇతి నవ సార్థ రత్నములు సర్వ ఆయుష్య మంత్రం। ఆయుః శ్రీ యశస్సు సంపత్ జ్ఞాన వర్ధనం ధర్మార్థ కామ
మోక్ష దాయకం। ఇతి తరుణి మండల మధ్యస్థ దృష్టి విష్ణు నిత్యయశ స్తోత్రం వర్ణము సనాతన వందనం సమాప్తం॥
గద్యం ॥ ఓం జయ జయ ఆదిత్య పాప భయ హార్య త్రైలోక్య నిరాసన రవి వనస్పతి శ్రీ
విశ్వకర్త। విశ్వేశ్వర। విశ్వరూప। విశ్వతేజ। మార్తాండ। ఓం నమో
మి। ఆదిత్య సహస్ర కిరణ సాక్షిన్ సూర్య। నిరామయ। నిర్వికల్ప। ని
రాభాస। నిర్మల। నిష్కల। నిర్వద్య। నిగమ స్వరూప। నిగమ వేద్య। నిరంబ
జాల। నిగమాగమ। నిరాధార। నిరుపమ। నిర్వంద్వ। నిత్య సంతోష। నిర్ద్వా
---। ఓం తేజస్వి రూప సుయ। ఓం మిత్ర పురుష। ఓం భూత। ఓం దివాకర। ఓం తేజ
ఓం మంగళ ప్రభావ త్రయ। ఓం ప్రణవ। ఓం దివ్యాంబర। ఓం సాధ్య రక్షక। ఓం సంత
ప్రకాంత వేదాంత। ఓం గమ్యతేజ। ఓం ఆర్య సద్రూపాయ। ---। ఓం సహస్ర వ
స్త్ర రక్షక। దివ్య భువ భూభర్భువ స్వరూప। పరమ జ్యోతి। సూర్య। సుదర్శన రమణ। లోక
కర్త భవ। గ్రహేశ్వర। సకల దేవ భువన పాలక ప్రకాశ। ఓం నమో త్రైలోక్య
నాథ। లోక సాక్షి। లోక కర్త నిత్య సంపూర్ణ। దిమ్యాయ తేజ। ఓం కరణ। దివస్ప
తే। త్రి గుణాత్మక। అంధకార నాశక। తరణ। మహా తేజ। దుర్నివార కాల

శివ। త్రిపురాంగం ధాత్రీ తపఃప్రభావభర నిరాంబరప్రియా తమిగ్రహే। త్రిత్రివారపార
పారమహాప్రశాంతి గావిత్రమయా॥ దివ్యవిస్తారప్రకాశా। కృష్ణరశ్మి। పూర్ణ।
హారకన్యాగర్భే। బంధమతిజే। తత్త్వప్రకాశప్రమూర్తిమాన్యక్షేత్ర। దీనజనరక్షకా న
హాస్త్రశాస్త్ర। దివిస్వతి। మహారమ్య। పతపత్త్రరథ। ధరాధర్మకా మహాంత్రప్రకా
శామ దివ్యకరుణామయా శుకీ యోగషితది యతా। నమస్తేరప్రియా। దయాద్ర
హృదయా। ప్రసిద్ధ। యుద్ధోతా సంతతయగా। పరబ్రహ్మనమోనమస్తే॥—
సీ. పద్మబంధవనగ హస్తి పయంబులు లోకంబులతో నెన్నలోచనములు॥
బుధములు లతతల్పభూబాముల మూతొండ్ల విమలములు మిాబక శాస్త్రములు
జనులకుపాతకాసంహారములు నిండు సిద్ధి నిత్యంబు శాంబ గతి।
దినకర నిభవిదివ్యశరీరంబు పారిపారిబ్రహ్మల కాలయంబు।
మందిరహారైనమంబు ళహార్తయంబు సతత వేదములతుష్ట నభూమి।
వంతజమిత్ర నీపాదపద్మంబులు బుధములు లతుతల్ప భూరుహా తులు॥
నంద మూర్తిం తనీ దివ్యచరితములనూ। దాత్రిజనులు తుసర్వపాపంబు హారము.
నిండు సంపూర్ణయ గానే పూర్ణ గలదా। తదగినలు వతునైన ముక్తొంతన్నె నాఉ—
నీ. తేమ తపత్త్రంబు సక్తి యతికే తారవేయు। సారధియు మూర్తిసుప్రభారము ననూ।
గగనమార్గంబు నందున గదివి ధరము। మిగులమొత్తంబులగుదివ పవిత్రతర
పు నీప్రబంధ్య స్వందనంబు నంద్దం దశంగా లతల్లాదివాహనిసంఘంబులు వరవే
స్తింపమిత్రదినంబు ప్రతిపుండిన రత్నంబున సువసనయు యుతారంబులం
గలమహామేరుశైలంబు ప్రదక్షిణంబు సేయుచు వదియం ద్రుస్తున్నదు
పూర్వశైలంబు నంబుధిగగనమార్గంబు నంబాని పశ్చిమాచలంబు నప్రుండు

వందరు। మింద రుధిర విసంబున మూలతనంబు గాంచి దముబా... యప్పిన వృద్ధులు పం

బులవశీంపృథువని మింద్ధరం ద్ధరి సందేశాంవనంబులతు సాదంబం బుగ్రందమీతు

నిశ్చిందుపడత మదంబైయున్న యదిభగవంతుండైవనీతు వారివృద్ధి - ---

----- విసత్రింబులుగాని యయు దయూప్తమున ప్రసంగంబుల ప్రకారంబులయు

వరితందరి యున శక్తింబులోలోకంబులుసంరక్షింపదలంచి జగంబులుగాంచి

శ్రీహరి కృష్ణ వషట్కారులల్లిన వారి ప్రకారంబులు వవాంతు వింతియు తాండుప్పధిష్టి

పప్తి భూమి శాంయూప్యకాంశంబులలాని ప్రధాన పురుషుండవు। పురుషోత్తమండైంబు నీవే

భవదీ అఖిలమహామంబున నాంబరంబు ఈ జగంబున ముదేవు దేవని నీవు

బ్రహ్మరుద్రులు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులు నీవు వేదంబులు నీవు ఓంకారంబులు

నీవు యజ్ఞంబు నీవు భూధరంబులు। నీవు బలంబులు నీవు వీతిహోత్రుండ

వు। నీవు పవనుండవు। నీవు దక్షయాతములభాండంబున మరియుతరుం

డవేదని ప్రతిజ్ఞావచనంబుగా బలికెద నమోన్నిరాయగా యదు యువ

మస్కారంబు చేసెదా॥ ———

క॥ ఆ సురాంగంబున నను వృష్ణి వనరుహాబాంధవుడు యాజ్ఞవల్క్యతి నడుచుం

తనుదని యుత్పన్నశ్వత్థ యున నుపరిశంబ డగు మనిన యూ వదుచెక్కెను॥

వ॥ దేవాది విప్రమంగళ విగ్రహాయ శ్రీవిశాదంబున శ్రీశంపా యనుని వద్దబడి

విన యూ మున్న యంబు మరలం గుర్తై యభు రా మున్న యు రవా ఖండస్థ

యుండ్న హాడ నరదిశ్వ రితి మధుశాస్త్రంబుగాని ఆ పూర్వాంశ్రీ పరమపవిత్రం

బైయక్షి దిగారెదనియూ ఖనూ యవనిగమంబు నా తమ్ము సాధ్యంపు వలయు

ననిన సూరుర్ణం దీర్ఘని యోమ॥ ———

కం॥ సాంత్వనంబున నిగమాంతంబులు సామములు నిలుపు నిపెల్లం।
నీకే విధమున వినబడె సాంకార్యము చెల్లజెప్పు మాం ద్యాతంబుగను
ఉ॥ ఓ నిరుపాధిక ఆదిమా వేదము నెల్ల నెఱిఁగి దేవా నీకు గర్వంబుగా నిచ్చెదగల
డు। నీవు బూడదవడి దేవు నట్టి నన్ను నుంగఁటే యేమి కార్యంబులున నుపకృతంబు
చెప్పితిం గలదు। ఓ యినకులా యుందవి పరిపూర్ణాంశం పంక్తి రక్షక గలాందప్పు
సామాయులు వినవలశ్రీ ఓ భుగుదళగాంతే విన్న వించెద। తత్ర సాప్తి। బాగుష్టు
యని। పూర్వకాలంబున శ్రీమన్నారాయణుండు। విశ్వరూపంబు। త్రివిక్రమ
బులు సాంతుగభళింపంబు నత్వకాలంబున। తర వలాములతంబులు గాని విని
పర బ్రహ్మాండ పదేశంబు చేసె। నటుమీద ఋగాం యుత్రి మహా మంత్ర దేవతవలన
నీవు వేదమూ తెలిసగురు తారాంగతి। నని పలికిన। యూది ప్పంశ దిక్కు నితెలు
గీ॥ ---- ౫ ---- అప్పగభళింబు నందమ ... సతలు। వేదసంఘంబులున్న వి: పుత్రి
నీతు దిశాదనిశలంబు నిగమ వేద్య। మాన సతల దిపుడు తత్త్వ తారకంబు విను మా॥
వ॥ మహార్షి మదీయ స్నానదసంబు నామకంబున నగనమాగ్రంబున లక్ష్మీయా
జనంబులు నధుమధు॥ సుత్రం తత తత్ర తరశన కాలంబు విపరీసంబుగ
గాపు దసాతునిలు వితాళి మిభాల ---- అతు మహాయంబు జేపుదట్ట
లభి నదుమ వ కబా నలంబు తక్షవ పత్రంబులుంగల తురంగంబులున్నవి।
మదపాంశ సంభవంబులు యుశవంబు లాడుబు సాధంబున వి తుము నీతుని
మంబులు జెప్పుదనని యుతవి సామ ద్వంబులు చెరి యుగాబ నివిదాను
కం॥ ఓ లవదేగశ్శైలశాసన। వితతయుత ఘగదవి భువన విశ్వాసంబు। యుతువిత
తమల నవలూచార్ష్యులు మధుద గర్భాంబు కాళి తాం లతబ్జ నితెలుగు

౯॥ తదంబాగ్ని జలంబులం గృత సప్తమంత్రి సంధానిని ఖ్యాతోత్తరంబులు దీపింగా

యుక్తి మహామంత్రంబు జపియించి (తారు) నతుల సమస్కారంబు చేసి ప్రశస్తంబు

గాం ప్రాస్తంబులు మతులకుంబి త్రి పాగ్ని స్వరూపంబైన దేవి పాదయుగ్మాని స్తుతి

యించెను ———

సీ॥ పావక శిఖి నర్చి చిత్ర తపవహ్నిప్త విభావసు దహనంబు దహనాహరిత్రి సప్తజి

హ్వాదిల సప్తార్చిషాల తపాదం భ్రాజలు వశీకరని దాహ్యా ఆవేద భూమధ్వజ

బృశ్నిధాను భూమమేచక మార్గ పరమేష్ఠిహోతాన దానలు మంత్ర గౌరవాం

సారథుల్ గహనాన సాప్త యుహంగ్ని వా తమోపహ పావకత్రే॥

దేవదేవేశ సర్వేశ దేవమధ్వ అగ్ని యాంశ బృహద్భా ను అగ్నిదేవ

సతలదేవా శ్రూపత శరణు శరణు ఆశల సురముని సమ్మత్రి అగ్నిదేవా

గీ॥ నీదలన తృప్తిగాంతురు పితృనిరులు సు॥ తన యుపలములు విసే పదాంతనీవు

నీకె తనువల్ల వేల్పుల తాతమునను॥ దల పని నుబారులుస్తైవంబు గలదె జగతి

౯॥ అనిపలికిన యగ్నిసూక్తంబులు వతియించి॥ మేషారూఢుండను మాం॥

గౌరవాంగుండను మా॥ జటాబంధుండను మా॥ మహాతేజస్వుండను మా॥ స

ప్తహస్త జిహ్వాల్పుండను మా॥ ధూమధ్వజుండను మా॥ లోకపాలుండను మా॥

దివ్యముఖుండను మా॥ హోమదుండద్భవను మా॥ రక్తశ్మశ్రుండను మా॥ సప్తహోమింధం

దైవ॥ అగ్నిదేవుండను మా॥ ప్రత్యక్షంబైన యతండు శాంతిపాల్గొని యూర

వించుచున్నైన యమకట్టి శిశుప్రదత్త్రిణా భూరివేతంబుగాం నమస్కారంబుగాం

వింబ యుత్తని తెలిసె ———

౯॥ బడబానల బోవం తేమ॥ బడముల మున్న పిలుపులుంబు భూమి దుపనుపం॥ పది

నెగడించి పాడ నూ। తద్దయు తదయు శా యవయ్య దక్షురగము లకెం—
తఱుమబ్బు విడిచె దురితపని। సబ్బుతెను దలచ తె జరిపిస డిసంచతము వి। కాబ్బు
నని తబ్బిన తాడె। దబ్బురగాడని యటంచ్చు ధరణి బద్ధే (దు) శేం—
తఱు సదిన్నెదదాంటిబ ఘరళి। సదిన్నె నాస్తి యను శాస్త్రసరణి యెూమెరయ్
సద్వృత్తాలలము నందున అధ్వంబున విప్రులాండు ధన్యుడన దఱు—
గెఱు గంగ మొదలు నదులు తీర్థలాలతలబడి। నిరుత్తెల బాంగ్లె నింగ్లె మట్టి।
తెల్లి పరి యుకున్నది గనింత్రి జ్ఞపుపా యయు సఋద యిమ్మూ పాపాముల ను
పరిబ్రివిన యుతని యధి తీర్థంబున తుమెమ్బుల దబానలు దీర్లెనిపెం—
ము నేండిరి పా యుంద్ధ లప్రభాతరుం దళింబులమ లపులుని బాంబదియు
ల్లు న్నిమున్న నుంజభా స్వరుని ప్రభం దతేజంబున తుస వాంపెమెూలతె
లిమనసౌందర్యధూపవిభ్రమం విలాసాలంకార పురంబులుదనయు
ల్లినె యుండ్లన ల్లు గాభా యుతుసు దాని నిత్యంబి తర ణిది దగ్గరము నిలి
తానునే సముద్రదివి వంబునేను దాన్లె విహారింపు బుండ్లేన యున్నదగదియు
మితె యుపరింధంబున లూయమునితాడుతు నినాగిదతత్త ధుతెలర్థం
బునశపి యుంచె। నయ్యంభోరుహాబాంధవుండుళ దద్ద్రీతాం తంబంతయు
నెరింగి యుదివిన భార్యగా నుండుటంతె విశి। దాని శాంతమెూత్తిదాంబు
తేల। యిజాబువిజాల విధి సంగంబు ద్దతెశన వచ్చురంగి యుండ్లు నప్పి
సులనూ। యిద్దరుకా తుతులును। నయ్యశ్వీంబులంబుల్లు యుశ్విను .
లు దివ్యనివధంబులు గలవారలై దేవద్ది ఘుతైబనిరొంపేందియు నెఘటం
తంబులు బులదవిట విచనె యయు వెలయు నుండదివి నిచివెపి రాయుంబు

నిట్టి యీ జ్ఞానశాస్త్ర సంయుక్త నవరసంబులుగా వింటి ఆ మోక్షంబు
లయిన గాంభీర్యంబులా సంగ్రహ బ్రహ్మాద్వైత బోధినిధి నేను నీకు వచ్చింద
ననిత్రయంబు బనివినాయు—

గీ॥ యీ జ్ఞానశాస్త్రములు లయాసంధి యిట్టిద్ది ----- భూతములలో ల్లెను సువర్ణ
సూర్యనిది దుఃఖపు ప్రయత్నం తలకెనిని త్రివేదుల పుణ్యమ్ము కలిగిలువాం॥

తే॥ శ్రీశానిత శుక్లతము నతుమ శ్రీ యరిద్ది యీ జ్ఞానశాస్త్రము బోధవేరీ।
నీతవమె రీగెడి తతమునా విషయ తత్త్వం బాజగవిశాలతమగానిలు—
తేజస్త్వమ హాటనిదిబ్బ తా దేవ తలతు దుస్తరంబు దిరదిశ్చేరితేం। గావునమ
వతపముధనిదా వివి యునిసు వివేక విద్య యెయు నిసనగనిలు—

వ॥ ఇది గావున పరబ్రహ్మ యోగమ్మ వంబై నవేదంబులు నా యుంధవం వరం
బులుగలవు। ఆ.నిర్గమంబుల మోక్షంబుత్తై వీక్షంబై బ్రహ్మ
త్మాత్మ రంసై సుస్థిరంబై ప్రధానంబై ఆదిత్యై ఆపూర్వంబై ఆద్వైతం
బై ఆనందంబై ఆనమూర్తై పరమపవిత్రంబై బ్రహ్మద్ర విమరపుము
సంస్కృతంబై పాపహారంబై పరంబై సర్వమంత్ర శ్రుతంబై సతలంబై స
త్త్విగమంబై బుషిమ్రంబై నక్షత్రమంబై వేదాక్షసంతతిరక్షింబై
మహామంబై మహాతిశయంబై యుండుసంస్తు। నిగమములంబుని
తు బ్రహ్మ దంబునకెయుట్టి దమ నివ దబా శ్లోకంబులు బూనినెనంతల దిశ్శ
రధంబై తెలియుకొని యీ జ్ఞానశాస్త్రము దాగెవి। విభాగముండున బోధా
గంబునకు గ్రమించనట్లు దూ॥—

ఇవి రత్నటంబులు ల్లుంగి కేతుదింతడి
సీ॥ ఈ తారగం గామహాభారతంబుల

~~శాస్త్రజ్ఞు~~॥ సంస్కృతమూర్తి తేజోగంభీరమూర్తి శాస్త్రజ్ఞులగా పురుషుల
విబుధ భూధరశ్రేణి విషమగాఢం ఫలపరుషస్తంభుల పళ్లల దశ
శంతాల తావర్తిత్వ జంఝూనిలా దుర్నీతి భేదము తమల లానినిజపత్ని
తనజా బాంధవ పురధమములుం తరలనబరుకు। దిక్పారధమిత్రజామ దంభ్యుద్ధవ
మూగతి మునను యాయాజ్ఞవల్క్య మునియనన్య నివసుంధరా ___

తు॥ వ - - — నగనవవర్ధంబున నేను యుష్మాకంపు పుమను బహుళము వరపలను మనం
నియాజ్ఞవల్క్యరధమునా నాయుష్యంబున గల్పిన ల్పని జపాపాంబు విను
వ॥ యజ్ఞురుపురూ. ననంత విద్యావిలాసంబున। బాసుమూభా శబ్దంబు మధురం
యాగుణసాంప్రదాయిక దైవజ్ఞుండగు యాజ్ఞవల్క్యశిశిష్యులు తెల్పుచున్న
తరణం బంధాబ్జానిలీ సూక్తంబులను। ష డంగంబులను, ___
రుచుల యంబులను, నియుబడి నాలుగు సంహితలను। నిత్యయుంబును
గ్రహించు బస్సు మయుక్తం దండారుణంప నియమలపుస్తకంబులను
యుక్తంబునెపోయి యుతధిపాభాగవతప్రారంభులు మూనిగమూడు
యున్నయుమూ। పదునాలు గోపాలసంగీతంబు యుమురరసం జీవన పుష్పంబు
బుత్తిన మంత్రాలు షడంబు తెలంగాణభూత ఇవ్వి విద్య దేవతలయాంబులు చెప్పి
సెనల్లు శాస్త్ర వాదనంబు జేసి। లంకాద్రోసరుం దేవభాష పురి
పం బిరా ___

తం॥ ఆ తదుపవస్తవి ద్యయు। నాలుక్ష్మి మయూ శ్రీవత్స నవపుష్పస్తంభం। మూ
తదపారాక్ష రమ్ముని। భావవి జృంభించె సరసపాండిత్యము నీయు—
వ॥ యుష్మత్ప్రధంబున యాజ్ఞవల్క్యది పాఠపునిబాధ వను జ్ఞాపకము

జనులోకితంబున తేరుదెంచుటయు. శ్రీ బ్రహ్మాండమునం గంధర్వుండు వేషధా
రంబున నిల్చి నిట్టు లనియె —

శ్లో॥ అయి శివేరల్బా యుష్మద్వాద బ్జమి యుష్మవత్స్తువదివి న దివే దశశాస్త్రములంను।
సాంతు రఘు శితి యుష్మద్నాయమా గలెంమ్ముంటి యుంతే ప్రాణి వేళీ యాంల విడుభూ॥

శ్లో॥ అయి శివేరల్బా యుష్మద్వయద్ధ్వమి యుష్మనితియుద్ద్వచది విదది వే దశాస్త్రములు
సాంతు రఘు శిత యుష్మద్నాం అయమా గలి ముద్రయాం కవాళి యోతేని యాంతప్రాంవి

తు. నీ వేమి శాస్త్ర శాస్త్రపాఠ విద్యాభాషించితి వేమి పరశింపుతి వాం. ద్వైత బ్జల
పరిభూయతుల గాంవింప్రావి మాశియుష్మదులు నవాపెల్ ద్వీ ఱ —

శు. ఆది నగంధర్వుండిట్లనియె వీతునరా బ్బాళ్యంబు గరిగెననీ యయినెంత ప్రీత్యా
తంబు శిగెదు. బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరుల లాసని వ్యవితి పర్వ బ్జాల్యంబుగలు
గువేదంబలు చెప్పినిది నుతించుటు. శాస్త్రంబు చెప్పెనివత్కాట్లెరింపు। ప్రాంరాంబు
చెప్పి నిగణుతించుట. సతులభరాబరర్ధ్వం ఋషంఘంబు చెప్పినియుంటు
మంత్రాలితంబు చెప్పినిమిత్తి యుండును. దీజ రిట్లు। సిద్ధాజ్ఞ నంబుద్దా
తితిన సముధ్రుణం ద్ధ్వ వంబు చూడి దివిథంబు నవిత్త రంగునా మవంబు
తుత్రుదీపితంబుగాం జెప్పి అవేదినీతు భగీయ్యుండు నయుగ్రదవని ప్రబ్జాత్
వనంబులు బలిరెప్రధరహాసి తరిదమంత్రాలు యాం బ్బాళి ఎనిలుండట్లనియె

తు. నీ తడిగినయాంత్తమిలయనము. కాంవిదులమవే దములవగాని వరము మతాతి
భావబ్బాలు దత్తిగనిది. భాంవింపగ తెయొతేయుల దగమవాద్దిట్లు —

శు. ఈయున నూవెదవేదాంతశాస్త్రపుసూత్రంబులను వినిపించుటనెవరంగు
చెప్పెద. లోకితంబులాద్యత్మంబుగు వస్తువునకుంబగు. నిరాకారంబునను బల

యంబు బుద్ధుండు యీశం దర్పద ళ్ళ మదనం బ్రాంత మహీరవింద్ర ఘటీలకుతా
లవతిరామంబులు గలప్రకారు ప్రత్యాకారంబులవానివృద్ధులుంబొందుదురు
యింమ్మున్నగ్నరితిన గ్గలంబై నిరవయవంబును। నిర్వికారంబును। నిరామ
యంబును నిరుపమంబును। నిరంజనంబును। నిరవలంబును। నిరుపద్ర
వంబును। నిష్కళంకంబును। నిరంతరంబును। నిరాధారంబును। నిశ్శబ్దం
బును। నిత్యంబును। నిశ్చయంబును। నిర్మలంబైన మహాతత్త్వంబనం ద
భాస్వం ప్రకాశంబైన యంతరిక్షంబునదే బుద్ధియు బునుండదు। నయ్యావి
తు బ్రహ్మాండంబు లీలావినోదంబులు నిర్మింపందలంచి స్త్రీపురుషరూపంబు
లైగలగజేశి। అనర్ధంబున వృద్ధి హాస్వప్రస్తబాగా హా యవ్వికారశాస్త్ర తంబులై
దేహంబులంబాగ దేమదంద్ర। తా మేమి ధలాభ్యమాంపామదమా ఘర్షం
బులు నీత్యా ఫలమ్ము। నందు రాజత సామస సాత్వికంబులును। గుణంబులు
త్రివిధంబులమ్ము। నందు రాజనంబున తురా జీవ గర్భుండును। సాత్వికం
బున తు హావ్యక్షేత్రేశుండును। తామసంబున తురుద్రుండును। సదిపయిత్రైవి
దురాజమా నసుర్భై పారణాంబా త్రైటిబనేత విధంబుల సాంభ రణాంబ గుణాధరం
గుణవస్తువు నంత్రైటు యిహా అనేక విధంబులు గల తెరంగున వటు విజ్ఞాన
యంబున దారువందు నగ్ని యుండదు। చందంబున ఘటంబులోని దీపత
శీత యు। నిరాప్రకాశించు చుండుదురు। యుత్పత్తిస్థితి లయంబుల కు
కారణకర్తలై యుండుదురు। యీప్రసంగంబుల తు దాత్రైయు తి వాసం
బుగలదు। సనత్కుమారుండును। శరమేష్టి మానసపుత్త్రుండు గంధమా
దనంబు నందపంబు శాయు ధా పాలదులం జామదంబి వరంబు వేడు మనిన।

యజ్ఞశిష్టం అనష్టంబును వేదవచనంబులు ప్రశంసించి వారలు నిత్యులు దానే మిటు
అనేకులవారలు నిలజ్ఞాపరత్వశక్తి చనిరి అవి యజ్ఞశేష్ఠ ప్రతి యజ్ఞ శేష జ్ఞాన
యజ్ఞాంగంబులు వలన పరధూమాంధకారంబుల నిర్వృత్తిం జేసి స్వర్గంబు నవెలుం
గునవ్యాప్తితో సప్తలభువనంబుల తమః ధ్వంసన ప్రతిపాదన సాం॥ ——
తం॥ అసనబుద్ధి కి సరిపోయిన ఘనతరసన్మార్గమిది యతి ప్రేమ సత్యం।
బునమిచ్చి యజ్ఞపవిత్రీయము నిగమముఖాదయం మనః పోతనపవిత్ర
వేదమునిం దేవస్వర్గమున్ ప్రాపించి తంబులలో నమస్కరించి ప్రాణంబు
లలో సత్తల శాస్త్రవేత్తలం పరిత్యజించి యుగాని నియమంత్ర విజ్ఞానపు
మునిత సవినిమయరంగా తనసత్తు శిష్యం ధర్మయజ్ఞ గనని సాం॥ యా
గంధర్వనిం పవిత్ర ప్రాంచి గావించి శరంబునతుం జని ఆ చలం దన పరత యజ్ఞ
వహ్నిప్రకరంబున నెత్రినగరంబు విర్మించియుంద్ధ మప్రవేశించి।ఆ శ్రీలం అయనము
నితప్త తనువిహారార్థ గృహస్థధర్మంబున దేవబు షి పిత్రీ ప్రలయజ్ఞంబుల దీర్ఘయ
జ్ఞం బం॥ తపో॥ మాతృం దేయు॥ మాతృం దినా॥ ధాపని లక్ష్మీ॥ తాపాల॥ పాం(డ్రి)
వత్సు॥ ఆవ తత॥ పరమాపదతా తుత్య॥ అంతః శక్తి దైవయజ్ఞ నాత యజ్ఞ జ్ఞానంబు
గాలవేల్పు లవ॥ తాన్వయన॥ (ర) ముఖులు॥ శిష్యసంఘంబులతు॥ బుహ్మణ
సామాదక్షిణంబుల నివేదంబులు పాఠంబులు గావెప్పుడున్న సమయంబున
సి॥ యమని అనుమాన సాంఖ్యాంగ విధములకర్మైనరాబయోగశాస్త్రరుండు॥
వేదవేదాంతాది వివిధ శాస్త్రార్థ విచారతత్త్వదర్శి సరిగిన ఘనపరుండు॥
పరమధర్మార్థ ధర్మప్రదయవేత్తయుగా భూమి యజ్ఞానప్రపంచ నిపుణుండు
మానువంశ్యుల సంపత్ జ్ఞాన పద్ధతులవిలపినవలరయోగ పదిశతుం డద్దు॥

పాదిమొత్తో త్రిశూలహస్తుఁడు (గ్ర)పావనతముగ। వరదా మొత్తోటేకపూర్వ వందనము నే।
నిలిపి సుజ్ఞ దుర్గమములు సమంబులు గదశుభ। దివసధృతి ఘండ్ల జనత ధాత్రీ శ్వేర్యం జ్ఞ
వే॥ తత్త్వంబుల బంబున రాజసూయ యాధ్వరంబు పత్రమింప సలక్ష్మ నా యుత్తంబులు గా
హేమశాలలు నిర్మించి। వశిష్ట వామదేవ వాల్మీకి తపసు శరభిస్సహైశంపాయన
సుత శౌనక పతదాం లభ్యగా తమదిమహా మునుల రావింపి యజ్ఞవళ్ళియు
నమునం ధృతి నిరాచింపి యాం॥—

తే॥ గురువ దినముఖ ధర్శిష్టులు। పరివేష్టించుకొని వచ్చి పద వనేక జాటం
స్ఫురితంబులు నిగమంబులు। సరసవేద ఘుంభనముల వరుప్రచుర ధ్వనులు—
ౘ॥ నీరజాగభుఁడి నైవేద్య సాధు యజ్ఞార్థి తనితులన యమునిపనిద్దెః।
సాయుధీ యజ్ఞవళ్ళి యయు। యతరయు జమదంబ సంప్రమాం త్రింపంతర్జ్ఞ
శీ॥ జనతుని యజ్ఞభూని సతుల సంఘములను। శిష్యగణముమువెళ్ళ వేరితాల్లవి।
హారిణాబర్హ తండ వర జాతుంతాపి నల్లవలెమురు ముప్పెరయు వల్లరప్రధా—
వే॥ యుల్లెగళలతాంపసగణంబులు చనుదెంచి నారలి వెదు తోన్ని యయు జ్ఞశాలాం
తరంబుల నుచితాసనంబుల గూర్చుండ్ల పిమ్మట యజనతుండు యజ్ఞవళ్ళి
చెప్పిన శ్రీ జిహ్వాత్రమంబున సుత్తియు జుతోనిరాగమ సేజ్ఞ్నప్ర తారంబునన
ధర్వంబున మార్తంబు జ్జేశి। యవభృతి స్నానాంతరంబున తత్ప్రభాం పదుల
గమంగెను నిజనతుండు తిల్లనిమేమ॥—

గీ॥ సంయుక్త మాంధ్యాలంర స్వనేశ్ధేను పులను। ప్రజ్ఞాపత్నిగాలను తాం బుపరలి
దాం వమిత్యల వలయు ధరణీసురుల కెంత్ల। ప్రధమ పూజ్యలైవరు బలుకేడు సాం
గీ॥ సంవత్సంబులైన నిగమ పరిగ్రహాల। ఘ యముగలదుగాన పరలు బులుకలు

తలలు నఱకి యుండ తమ్ములు శత్రులు గాంచి యుండకుండ్రం గ్రమ్మ నొందు లక్ష్మీ తే॥—

వ॥ అయ్యం తటుకు మునివర్యులు యమునా నదీ వేంద్ర ని తలు తులతు ప్రత్యుత్తరంబిచ్చి
పూజాంతి। పరస్పర నిరీక్షణంబు జేయుచుండిరి॥—

గీ॥ అప్పుడు భూమి విభుని యాస్థానమున నుండ్రి విప్రవరులు సురులు వెరుగపడగ।
తనువి బృంద భజన మున ఘన ఘనరవమునా। యాజ్ఞవల్క్యుండు నని యుపలికెను.

వ॥ నరేంద్ర పూర్వకాలంబున బ్రహ్మ రుద్రాదులు జనతాంతా ద్వైతం బు వేదనిశిత
తేజంప శాస్త్రీ రూపంబైన యుంమ్న స్తోత్రంబు నిపలుకుం బద్ధి తెలిసెనా
నముమునీశ్వర సులం ద్వరు విని మిత్ర రా త్రిల్లంబు వకా గరించె దు। భవదీయ
స్వర్గ గామి దానంబు పరిగ్రహింపను ప్రభవ స్వీకరించి పలికి తిరా॥—

తే॥ జగదీశ్వరి గాయత్రీ। జగతి అయ్యా యాజ్ఞవల్క్య శ్రీమంతా।
తను నీ దానంబు నతని। గగనము భూషించి దేవగణమునకు బలికె॥—

తే॥ జనతుం డాము నిమహా మయి। అనమానస మునతుమి గులబ - నాగుడం।
విని యుశరీర వచనములు। తనుదా గమనిసుంధ్యవిప్ర యాంత్ర కిదగుయుక్తి॥

వ॥ తదనంతరంబు। వత్స (తి) గగనంబులనే మునీశ్వరుం గుని। గ్రహంబుల
లో బంధ్వతరుజా నివిధంబు। న సత్సమాస భాషమధ్యనుంబున తె జ్ఞాన విరాజి
యంత్ర ప్రకాశింపు మన్న యా జ్ఞవల్క్య శ్రీముని శాలికి జనకుండు భాషించె
మంత్ర వజ్ర గంధ ప్రకాశితల బుజించి। మధుపతిరంబుల సంస్థ యుప్పుడు॥

శ్లో॥ తం గాయి యం యమనా సా శ్లోతి గాయ యుం త్రం వర్ణ దాస్త్ర థా। శుభాం బ గంగా
త్రిలోకం స్వయా స్వారైర మత్తపరం॥ గహామనేషు తిష్టం యు ఋ వినా నిబదు
దర్శ యాస్థాతి న్యా సభం మేర్పి వసిష్ఠం త్రం ప్రయుక్త మేము॥—

౩॥ యమమంత్రంబులు బ్రాంహ్మణోత్తములు పఠింప। సంపూర్ణదక్షిణాపూర్వకం
బుగా సువర్ణధేను ప్రదానం బాచరించిన। న తండ్రి తదితర బంధువులు దక్షిణాపాత్రం
బున బరిగ్రహింపుచున్నారు॥

౪॥ సతులైన యక్షకాంతల మనుజులందరి। యాజ్ఞవల్క్యముఖుల నధిపతుల యగుచున్న
ధరణిలోపల ధానధానాంతర దగుచును। ప్రథమశాఖ యున పరిక్రమించె॥

౫॥ పెండ్లియందు బన తండ్రులు భూసురులకు అనేక సహస్ర సంఖ్యలుగల సువర్ణ
ధేనువులను మణిమయాంబర కాంబర దానాది [illegible] దానంబులం
జేసి తా విభాగంబులు దేవతాసమారాధనంబు — — నొసగెనప్పుడు॥

౬॥ సోమపానము [illegible] శ్రీతృతీయ పరాశర [illegible] మదేవి [illegible] వశిష్ఠులు। [illegible]
లు న సతుల సంఖ్యలను। యాజ్ఞవల్క్య [illegible]

౭॥ వేదవేదాంతాది విద్యలు బోధింప సతుల శాస్త్రంబుల [illegible]।
తత్ర [illegible] మంత్రములను బోధించి మంత్రతంత్రములు [illegible]
వివిధ [illegible] సంఘటించి [illegible] బ్రహ్మ [illegible] పదములకని।
బ్రాంహ్మణులు [illegible]।
[illegible]।
[illegible]॥

౮॥ యజ్ఞ [illegible] సంయమము [illegible]
ప్రత్యుత్తరంబు [illegible]
[illegible]
[illegible]॥

క॥ తరణి పుత్ర పాశధర యమునా భ్రాత దండధర శ్రీమంత ధర్మరాజా।
సమవర్తి వైవస్వత సంజ్ఞాసుత మాభవ। మహాంతక దక్షిణేశ శమనాంతకాంత శ్రీ॥
వ॥ ఇని యిట్లు వినుతించి యప్పుడు వానితుండు దివ్యభూషణంబులు దానంబులిచ్చినను
తదనంతరము ఋషులు నిజదేవంబులు గావున (శాంతి నిల్పి హరించుచుండె [illegible]
గట్టించి పలుమరు వలయునని పెద్దలం పంపుము [illegible] నతుండట
నిరతి పొందుండు గావున యీ జ్ఞానశక్తులని మా పలుకులించి [illegible] సంబున
తు హర్షించి శంకరాంతంబు పెద్దలు నిబిడంబు నిచ్చెను॥
సీ॥ తమలపాకులు [illegible] యుక్తముగ [illegible]
పరుసైన [illegible] పచ్చకర్పూరంబులు తరుతుమ్మెదలు [illegible]
మాగిన పనసపండ్లు మామిడి [illegible] గా [illegible]
కొబ్బరిగా తరతుల్లి పండ్లు [illegible] నారికేళఫలములు [illegible]
దిట్టమై [illegible] యలు ద్రాక్షపండ్లు సారెసారెకు [illegible]
యమునికిచ్చి [illegible] చెప్పుడు [illegible] తదనంతరం॥
తే॥ యిట్లు [illegible] తరులను [illegible] ప్రబంధ [illegible] పంబున [illegible]
పెద్దమిన్న [illegible] గదాదండంబులు [illegible] పురంబులు [illegible]
పురంబులెగయుచు। సంతోషంబు [illegible] సంబరంబు
లు జేయుచు। [illegible] దళముల [illegible] నిజదేవంబులైన [illegible]
రంభాదులను [illegible] దంగి [illegible]
సీ॥ [illegible] వేడుకలు [illegible]
వేదశాస్త్రంబులు విదళించి [illegible] వారు

బడలు ముధులు వీడెస దలచె నన్నల శాలల జూత్రిహ్రా యుతేదెస బారుగుపారయు।
తాషాయు వస్త్రము వీఘున తమం ద్ధలములు ధరశోప్రైబద్ధవైబ శాంటు శారు
హైరి జూబావి బత హారిణా త్రిమష్ట్ర।తపిల గాధియు తాండిష్ట్రతణావి వష్ప
శావతత శమూ తపామ నవ్వివనముష్ట్రి।పం ఉష్ణ మాంస్యురుల తిభయుసపాఖులగు
శారు తేలూపాల మాలతింట్ర్యతప ఉపాసశారబండా ఉరఠ। సాంత్వంబు నచ
ల్వంబంబు జనత ష్ట్రస్త్ర యుటిశి మూ। తాంబులు భూపబూబయ
లడా శ్రుర్వచె వసుత్వై। హైత ల్పంబు నశ్లూలంబవికేదు పాశాంగ్రహవేశ్రీడై
గీ। మమబండాలచె ఉలార యుం తోరు శ్రీపసులవిప్రదే ష్ణుతుం త్రుపిష్టుణా
యూవబాధలునె వెలు భూతలము నా।బుప్పు రవి భూ విబ్జు మాల్ల మాగ్రవివ
తే। యుదియు వశార దింబు నా। పదప దెశాయూ జ్ఞు మూరి పరమూర్తులభూ।
శ్రీదశెంద్యలచెదశింపు చుపదదిపాఠింబ తపిదగునె పశ్రీ మదవులరీ।
గీ। ఏ మనుఏష్ణింతతశిపా పురయు ష్ఠి ముననా। బనతుభూవి భుద్ధి నుపారుషము
లు బలుశానెలబూతి కెప్రైత్రి బండ్లాలచ్చి శ్రీచె దుటచేయులు ముతు శంబయుల్లుల్లి
తే। నరెందృ మూరు సర్వం పశాపత్రంబు నిర్వత్రి మంబుగానె యుప శాత్ర ముదంత్రల
గుటనెరుంగుదుము। ముస్సనిజకీరంబులైనపశవులు బండ్లాల ప్రప్రోంబు
లనిపవితపవి యుకార్తిశ్రంబుల ధరిత్రధమురంబులు మమురంబు పోపవరియూ
నతయ్యు వతె ననిపవినయు

తే। విని బంధాలు రమూటలు। మునిశుని యూశ తాంత శర్మ మూలములగు ధురీ
బనత విభుదశూయు బ్రాంతి। ముని పరులను బారబలబే ముదమునబవితే నీ।
తే। మునూరవారా శెమసంగవ।తనత ప్రథ మప్రయు తగవుగప్పయి తంండంగాని బని

అమరమునివసిరిభుసునిచంద్రాలభళులు సత్యాగ్రహము గల్గు—

గేu మూలలను మూటుప్లేతుండ మనసువసేధేను ఫలకెల్లాపాలకాముతోపంక్తి।

మానిభూశ్రమములు - - నడి వాంఛ్చ గాంగుడనిన యూరతుండ్రి మరిచాయుక్త్రలు
తముప్రేక్షu

ఠu ఇల్లుమహేమునులు మహా నంబయు ఎవారంభ్రా అ తాత్పర్యంబునఠి రాక్ష్మతేన

తేనరత ఆయున్నారి మహాత్మ్యం ఘాతంత్రయు శాంతిరిం గ। భూ తాంత్రయం ధుమునే

ఆలబ్బుంక్రైన ఆయాభ్యాసావితంబనిప్రదా మిన్నలయిన్ననిత్యేu—

తేu సంస్కృతిమితలకనిసరపవా క్షేంబులుపరితంప్రవేశాంత్రభాషణములు

సభ్యసత్రప్లనిసతల్మెష్టితప్పిత్తసతలశాస్త్రపురాణసంస్కృతంబు।

ధరణేసురేంద్రునితరుణాతకూత్మంబుఆశిలంబునతుజీవనాషధంబు

ధాత్రిసురేశనిరారుకారాతంబుదాంపావత్తశిలారంతితపమంబు।

దివమునేపుపగిదదివెవతిన్నపులకు। భూరిసంపదలతుతెంగణములు

నిండ్నిసంస్థితంపనివెంత్రహాదము। తిరుభ్యావల్లీమునితులంగ్రగంకంసేu

౪u స్వామీ తమమదానంబుజ్ఞేశినసురకాంక్షధమప్పులనిజోద్ధవంబులనిబంధా

యులవసారింపంధానదంగిరి। శౌనతభరద్వాజఋషిరసమాతస్ంద్రయతన్నతెపిల

బతదాఖ్యనమ్మిరంపంతుతప్రమునులుతపాత్పర్యంబువిపూతంబుశింతు

సరపరు। మునిమిత్రుసూర్యసింహయశుంద్రసంజీవనిమంత్రంబుతోడ

శ్రీనిపాదుగాపునతయాగాదిగణంబులంబ్రతితంబ్రసంస్కృతిప్రోదర్శి

నిం భూ ఆయవల ఆయునని జావతుండు నమస్కరింబి పవిత్రసాయు—

౫u పరమాత్మతత్త్వమెయులగు। నరసాంధునిశాంక్షమలతునయముగమరియు।

పరితుష్టమానసుండైమురిపెంపునయాబ్దిపల్లెవయునిఆయిల్లునిత్యానేu

తే॥ భువనా. యు. — నీవియువో। వన టుల జెండంగనె లవాలం [illegible] ముల్లనే।

కనకపుధే మగుణంబులు। పసుపడి పెట్రణంబులాసగిబ్రతి తింత్త నికేళ—

తే॥ దాన ముని దేవం దిన। పితా నిశ్రేష్ఠుల వి జా(శ్ర)మంబుల త దరి।

ధేనువ్రలను నడిపించెద। భా నుసమా సాంభమ(త్స) భావముత తనేయ—

వ॥ ఆ వినంబతి నిమం(త్రి)ంబులువ్ర రింబి [illegible] దతంబులు పా(లు) [illegible]

ననిస్రలంబులుగా పెలగోరంబులువస్త్రవు దక్షిణ విదరించెను। కాలంబులు

విపరుయు। శృంగంబులా డించెను। ఎంబాం యు మరములుసె [illegible]। దు

దలా ఘు(ల) [illegible] తుయు। ఫుడు గులత్ర్కర(వ్ర) పాపంబులు గు [illegible]

లు దింతు దానంబులం దినెభూ మి(త్ర)దశులసదనంబుల తుభెం.. నవరిగి

. న దూర స్థలు వ(శ్చ) వదపి నె ప్పు నద్రైవ [illegible] యా [illegible] నమస్త్రింబి

బనిరవ్వుదాం—

కే॥ భువనా యుతు దు(త్రి) యమున। వినుతించెము యా [illegible] యు విధములకే

ఘు ను లగు సంయుక్త ములం దరు। వనురాగంబెనగబనిరి యా [illegible]

వ॥ ఆ వికానవాం దినువారము నుల తు సూ యం [illegible] సమ [illegible]

బి న పారంగు [illegible] న। త ఘుభూం సదులు [illegible] [illegible]

ని యుద్ధి గి సా॥—

గీ॥ ఆ నిన మంబు భూ [illegible] వృ భూ ములతు। ర (త్ర) ధమ [illegible] న ప(ట్ట) భ(టు)।

లం [illegible] న [illegible] వినయు తూ -- ములను [illegible]

తు॥ [illegible] తపం [illegible] ధర [illegible] మా [illegible]

బ రా మ సత [illegible] సాం యు కసృ [illegible] [illegible] ధరసం

స్థాయి త్రిలోకవసంస్తుత సంహార మహోగ్ర తాండవ పటు లీలా మత్త భవబంధనవిదూ॥

క॥ యుదయత్త్రయమాలికాధర రుద్ర సమాశ్రిత ధనాని రూప ధవళ పాలకా ప్రత్యాహార

శ్రితా। భద్ర విభూతి త్రిపుండ్ర భర గోశర శ్రా॥

మా॥ ఉత్పత్తం॥ సమదారి విభంజన శౌర్యధరా। తమలాధ్వవ వంశ్రత్రాస

తరా। ప్రమదా ధిప శివ నభవ్యావాసా। రమణోత్సుసమంచిత రాజవరా॥

గద్య॥ ఇతి శ్రీమద్రమాకాంత వరప్రసాద లబ్ధ కవితా ధురంధర ప్రాగల్భ విరా

జితాంగ శబ్దాను బంధ బంధుర సరస తవి మంత్రి యల్లనామాత్య పుత్ర

సకల సద్గుణాధ్యయ ఘుళ్ళ ప్రభున్నా మధేయ ప్రణీతంబైన యాజ్ఞవల్క్య

చరిత్రంబును మహా ప్రబంధంబును ద్వితీయాశ్వాసము॥ శ్రీరామ జయం

శ్రీరామానివేదితము। శ్రీకృష్ణస్వామి సహాయ్యం సూర్యనారాయణ నామస్తు॥

క॥ శ్రీ రమ్య హార విహార మహా రక్షితా॥ భూమిజా చంద్ర బంధన శరము దాంగని ~~తారలు~~

భ శుభ్ర తేజో విహారా యుద్ధం దవింగ యామాత్య మహే॥

వ॥ ఆవధరింపుము శౌనకాది మునీంద్రులకు సూతుండు వరమహర్షి సేవ్య

మనంబై పలికిన వారలు వినియోమహాత్మ యటు మీద వృత్తాంతంబు వి

న దలచు చుమారెరుంగింపు మనిన నతం డిట్లని యిట్లు॥

గీ॥ అంతట నయ్యాజ్ఞవల్క్యుడైన పబు లను మునివర మనులందరును పరాభవమునంది

ధరణిమీద మనిల్వను తా నిల్చిన। విధిత నెరిధి వశ్యసంభవ పునిత డతడు॥

వ॥ ఇట్లు బని యింద్రాది దేవతలను ప్రహ్లాదాది పరమ భాగవతులను। రంభాద్య
ప్సరసలను। చిత్రరథాది గంధర్వులను। మందారాది కల్పవృక్షంబులను। హి
మవదాది శైలంబులను। గంగాది నదులను। క్షీరసాగరాది సముద్రం
బులను। మీమాంసాది శాస్త్రంబులను। ఋగ్యజుస్సామాది వేదం
బులను। శేషాది పంచనాగంబులను। కామధేన్వాద్యులను। చింతామ
ణియును। వైవస్వతాది మనువులను। ప్రభవాది సంవత్సరంబులను।
వసంతాది ఋతువులను। చైత్రాది మాసంబులను। ఆదిత్యాది గ్రహం
బులను। ఐరావతాది గజంబులను। అశ్విన్యాది నక్షత్రంబులను।
శాండిల్యాది యోగీశ్వరులను। పరివేష్టించియున్న తాంబనగభూషణుం బొ
డగని సాష్టాంగదండ ప్రణామంబుల పిమ్మట ఇట్లనియె ———
సీ॥ బ్రహ్మేంద్ర సురజ్యేష్ఠ పరమేష్ఠి చతురాస్య పద్మసంభవ పరబ్రహ్మరూప।
కమలాసన నిశాకర జగచ్చక్ర లోకేశ్వర ద్విజపితామహ శారదానాథ।
ధాతృ ధీవాగీశ విష్ణుతనయ విరించి భువనస్రష్ట ప్రజాపతి సురగురూప।
లోకతాత నవరత్న లోకేశ చతురానన భూసుర విశ్వస్రష్ట దీనరక్ష।
పరమయోగీశ్వరాశ్వాంత తపస్వి భద్ర। కామితార్థ ఫలప్రద తత నత వరద
ద వేద పరబ్రహ్మ విశ్వరూప। ఆ భవనీతు నమస్కరము గొల్చిన తాను
గీ॥ యాజ్ఞవల్క్యులు రయుదని యుతాని వర్ణింపదు। మంత్ర పరిభవింప నుపాయము
తి। అనున్నివాదు వాని యురు శారదా। బ్రహ్మ భంగవయ పలయను
క॥ దీనితి తగి నప్రయత్నము। అనె నే పృష్ఠ వాన్తవలబియు పుత్రుంసు మసంస్కా
నింపుము। ఏమయివేడద తానిరజాగ భార్యయను పతివ్రతయు రయుడై

క॥ వేదింపఁగ శాస్త్రసూత్రముల చాంచింబతి మంతరము — — — — తే.గీ.
భేదింపనసాధ్యము నీ॥ భూదేవతలకు సమస్త భూపాలాధ్యాం॥—
తే॥ దివిజమిల్లిన వత్సే శారదా వల్లభుండు మహోమహుల త్రిత్వని తెలియ—
మ॥ పరమాత్మరూపసంశ్రుభాం థృపుతుని బ్రహ్మాండపతి నక్షత్ర హారహార
బ్రహ్మమహా భ్రమవత్తురు। గాయత్రి మహాదేవతావరుల బ్రహ్మండు సమస్తమునకు
లునవి ధ్వంసుండు త్రిత్వాత్మ విధాధరసుంబా తత్వదూ యూ జన్మలత్రయమువి
జాయు తిక్కార్థ ద్వైదే చూడగ॥—
చ॥ మతిని వదేశమిచ్చిన రమారమణుండు దయతోంబవేగ సంస్థితుడాయె
మాత్మగభీరమున తేజమువం పతలపు రయతుము తపతతము వత్రి
గోళమున శారదశాపురమంద్వపులంద్ధగాన తని జాయుంపరాయవి
భుక్తాదులకైన సమస్తవిద్యల॥—
వ॥ అయిన నుమాయభిమతంబులు చేతూరుటుతు లయుపాయంబుచె
ప్పెదనని అరూప్యమంతలంచినాం॥—
సీ॥ తాదము తుంబెద్దదగుంత్రునదవింబ్బు నెరితెల్లుచంద్రబింబము నమెఱనిమొగం
తలువల వివాసింపుచు। తంస్నలు నుసుతెంపు ప్రభలను నిరాజించు గతపటుంబు।
మాయూరఫలము లంకరిపింపుపాలింద్రుసి గంబుతీ బుమల జన వినదమేలు।
శతటువత్రంబుల సమెనపిరువలు ఈరటితంభంబులనదము తాడలు।
తనియత్నంత శృంగార గౌరవమున। భావహాసవిలాసవిభ్రమములలర।
నాము ములునంతసింప్పనగ్గత్వము ననుగా। శిరియు నటిత్తెనితకంప్వెశాలలా
తే॥ తాలత రెమెరుపువిధంబున ఏలు గరిబిష్టరుల ప్రభావమెదిని విలువలై।

కాలువున గలవాంఛం దరు। తలలూ బరిదాని వత్తి దవ నమునేర్పలవు కీ—
తా॥ అట్లు సముద్రమధనావసంగంబు వలెగా — — — నవైష్ణవ మూయామోహిని
విధంబున జగదేక సుందరి యనంబగా దసూపిన యరవిందగర్భుని సభామం
డ్పరమున నున్నవారందరుం — — — వేదనాదా ఘూంతయమాన సూత్రయు
అనిమిష త్వంబు సాధకితంబుగాం తనా వెప్పవిక తనూ యయించిరప్పుడూ
గీ॥ కమల సంభవుండు గాంగి కీమహాదేవి జేరబిలిచి తలగ్గా విగులు మీతీ
ము గులగారవింపు మృదుమధురంబు తాం దా తసు భాషముల నిట్లు
తా॥ తోలా తలేని పుభూ లాలితంబున తుంబావి సర్వ జ్ఞాదైన యజ్ఞవల్క
లుండున మ్మ హరే మునింద్ర తారి వేదవేదాంత శాస్త్రంబులబాలకా
వి యతని పరిభవంబు సేంతింపు మ్మన్ని ప్రంమ్మునియ దియిట్ల నియె॥
గీ॥ వవివ గర్భ నేను నశ్రద్ధమున నుత్తి దావము సుఖంబులేగవి దోయి।
మూ వర షలు నిట్లు మగవారి తదేగ దగునె యవివలతము ధర్మ బరి దాయు
తా॥ ఇట్లు గరిగి యున గళిశంజ్ఞ పారవశ్యంబున ఘూలా తంబు
న తుం। బోవేసల్లనని దదాత యనివుపరుల నేత్రంబులతు వస్త్రాభ
రణంబులమిలంగెదవు నమనో హారందె ష్ట దారి తాడు। ఘూ దన స్తోత్రం
బు గువడు దనివేరంబి బ్రహ్మ। యది యఖంత సుందరీం గరళాం ప్రతాపం
బ్ర మూ తమో మోహావత్వంబున సర్వజ్ఞుండగు యాం బ్రహ్మ తల్లి విది
పరాభవంబు సింతింత్సుననిబ్రహ్మ బాలన మజ్జా తత్త్వ యతివి
త్రత తుం జ్ఞమన ప్పుడూ మానలులు మా ఉపరవశుల్యైవేసాంటం
తిరుగనమ్మ దవతి మందయూనం మున్రసపు నమితరి గియ బటం॥—

తం॥ విరులతమాలంతరముల పారిజాతముల బహుళ పల్లవముల శృంగారవ
నంబుల జూచుచు సారతర విలాసములను చని చని యొకచో నుండె —

సీ॥ ఫలితలతల బ్రాకల జాలసంశోభిత విశాల వృక్షాది తరుతతి విశాల వృక్షతంబు।
రాజహంసావళీ రాజితసారసా సురభి సమూహ లంపు సురపదంబు
గంభీర కుసుమ పుష్పల సౌరభాగత బంభర ఝంకార గుంభనంబు
తత సిత తామరతా సితని జటిల నీ నీరాదిత మధుర స్వాద్య తరసంబు
తలరవలి తాళకేళ తంత తలరపంబు। తూలసంస్థిత ముని వేదఘోషణంబు
నానా మనోజ్ఞ యుక్త పీఠంబు। గగనమున బ్రాకాశించె మానస్య్ర పదంబు॥

తం॥ శ్రీ గంగా స్నానంబుల (సతలం) బాగుగ స్నానంబు జేసి పరమ మునులవారి
సాగరిక భగవతియను। రాగంబు నతి చెప్పుదురది బతిమ త్త్రాం

తే॥ తారాదేవియు జన్మలలభ్యుని। తారాదేవి యుగార పుర హర్మ్య సౌధమున। తాం
జనచంద్ర నేత్రముతో కల్పతరు ప్రముగాంచి మోదముగ। చంచలలాస
నాగురు తుమస్థ్రీయుతుం కొనసాగ సౌరభాశ్రి। దంచి తాం తాం వాతవాత
తిల సద్మ మరిస మూహా ముషిక —

సీ॥ సప్తసాగర ధారతీసహిల మునిగా నిత్యము విమల పుణ్య గంగసలిల సంభవి।
యబ్జ్ఞ తంత్రములత్రిపాద్రి స్తోత్రంబుల తుద్రుంబు ...
వేదశాస్త్రప్రశాంత విచిత్ర ధర్మముల ... నిరుపమముల ఋషిదముల సంఖ్య
పరమ విజ్ఞాన బంధమౌ నసమాన దాన సాహిత్యములు పద్యములు సం
తృప్తియుయున్నై శ్రీజనములు సెంచంగమింపు। నూత్న జనసంఘములు మహోన్నత సంఖ్య
గని గణియింపు దుర్గాస్థితి తపిళల గుడు। సామవేద మహా పత్ని ప్రభాసాంత్ర రమునకు —

చతురగగ యుమ్మని త్తులు నిభళ్ళ పదత్ర మవనే యుక్త్యా। సురగురు వేలలుం
మెర యుశ్చన్న యు జుస్సుమ వేదమూర్తయుం బరతరహా క్షిశే షముచ శిష్యులెవ
ల్లా పశివ జూయుగా సుర తరసర్వ దిత్ర్లేసుభు----నిలిలునా వరా శ్రీవేలలు॥
తేయు ల్లుశిల బున మిడి ఖరామంట్రైవ యున్న గరంబు జూగ్రు యువనలి
త తూ తిలు సంబున గని ఆతుమ లతి తసుందరి మందగమనంబు నవరు
గుము। నందు మంతార తురు వింద చందన పా తుల త్ర..... తపి యు మంద
మూ తంద జుంబీర జా తి మూలా తూతే పున్నాగ చంపక తశీవ వత్ర మా
తవ మల్లి కా చూతతరు వృందంబుల నీ తల్పా యా మవా తలంబుల
శిమిందింపు చు గోదావరి సలిల తరంగశీకరంబుల మా గరి శ్లోంతి
పారింపు చుమా। సలిల తేప-- వ--బుల తే ఉన్నిన వల్లికా కుసుమంబుల
ల్ల చిల్లగాని విల సిల్లి చప్పుడల నల్ల.. లసరు చల్లని గాల్పులతుల్యంబు నను
రుచు లాడపాడల త్ర దింపుచూడే వతాని చయంబుల నా శరింపుచుపుం
ఞ్ల వూ గేంబుల గర్వంబుగా బూర్థింయునాం నా శాస్త్ర వాదమ్ముల నీ
స్వ తెంజే యుసు సు మృంగ సో ప్రో పరి స్థలంబుల తాం తాంగనలు చేయు
సంగ్గ తంబులు వి నుచు। యోకాంత స్థలంబుల పరమ శాంతాత్మలై తపంబు
సే యుచుండ్రు। సిద్ధశ్రీ ద్ధ తా పసులకు పృ గాముంబులు పలు ప్రభుత్వతిశ్రీ
తారంబులఘూ విరాజ్ఞు రసాత్మలంబులు గా వించుసే దూర్వ ఘృతే వేదముఘూ
పంబులు సూర్యాంతృ పు త్ర ఆ గ్రహాంబులని దినమహాత్త తరంగమల్లి వితా
నులలదంతరంగంబు నెమురు చువ చ్రియ చ్రిటూలు ——
సీ॥ పాలభాగంబున ధపి శరగలు మీ ఆమే భావి తతకోంబు మెరయుచుండ।

తంత్రభాగంబున ఘనతరు శాస్త్రములవెలిగ నువేదగ్రంథాలయందు।
త్రయమండలంబునా తావిధూపతియొప్పు ధవళయుజ్జ్వలప్రకాశంబు వెలయు।
విమానంపు జాగిరింపవెలయు కుండలములకాంతికిరణంబుల గప్పుచుండ।
మస్తకంబున పదుజాలుంమకుటమమర। తరమునందు శృంగారమింపు।
మణిగణములముసమహోన్నత్యము నామగనిని। యాయం జ్ఞానవిజ్ఞానబోధనంబు జ్ఞాన
వే॥ యుజ్జ్వలబంబులయుభాందనంబు జేసి యుల్లసిల్లు —
గీ॥ పాపనాశమ బహుళ శాస్త్రభాందినకా విచిత్రమయందని మునుసిమునిచరితావ।
పన్నిదానేనైవస్త్రి తవేల్చైతే దశత్త్రి గలదేనిదాంబంబుజాంతయవలయుండు
సీ॥ పద్మసంభవమునకు పంకేరుహంబునవశ... తగా సంభవించినాము।
వేదవేదాంతాదివివిధశాస్త్రంబులు ప్రచురంబుగానేర్పుచున్నాము।
సౌందర్యలేశాలి చిత్రలు పెలద్దిమారంతాలలకు సుతిగానంబునాము।
సంస్కృత సంగీత సాహిత్య విద్యల విచ్చింబులచేపలవెలుతినాము।
మరియు సంజీవనీమంత్ర గుణములంబితంబు గేవన భద్రసించినాము।
నీవు నా వారదవదించు ప్రసిద్ధి తెలియరమ్మేతు నిన్నయుంతకె పొందుమ్మ ప్రాంచయుకు
వే॥ శిల్పనియము సనిద్ధరితి మధ్యనిష్ఠ వింమ్మ హొతునులు వేరినితంతుంబున ప్రత
తుంబుగా ప్రసంగంబు జాంయంద గువనిపతితన యుక్కటితనిజ్జుంబి యుయింబు
వర్షించు మునిమునినగవులవగుచుచిల్లనీయు —
గీ॥ తమిదెప్పుకాపద పెన్నయునిల్లవిభలవాతనినిడు విభలబుద్ధి।
నవినీనయున బీపునచ్చితిముననశ్చిదాన వచలునిలువదగదు జనుమి —
గీ॥ పరసతి విశాలవేశ్యలపొలభవము నీ। శాంత దరించి కుండిన వాఁబాగుగాంచు।

వళినలరిచనలియుటులనగ్ని త్వరిమునినువజ్రతి విశిష్టానిదిమగపాంరివేడతరాయు——

శా॥ భక్తుల్ బైబవాలు భాగిగ్రేభవము సాభాగ్యంబున ద్వయంబు గుం, మన్నింపాని బుధవర్యుల్

బవాలు ళపసన్మానంబు దూరంబగునిలగ్నంబాసతెలంప తీర్థులను సల్లాపంబు

వింతేటివిం నగ్నత్వంబున మన్న తినిగదినం ---- దాంపులు ముళీవేర్పడి యు——

గీ॥ గానతతియుఖ్యూ దగాంచుదివిన్న సంభాషణములు శాంతుపాలిగాడు,

నిన్ను గూర్చి యుల్లు నిగమోంతశాస్త్రంబు ఇందు బాయితగ వ్యాసమున్న సంపూ

శా॥ మానవముని వేగదారిగెడి, మానినులు మొక్కిగలది మహాభర్తలు సన్మానింతు

రేను అగంతురే తమగ్రంథ సూక్తి దెలుగు --- పెయుపాపరమమునీయు——

గీ॥ ఆనినవి చిరంతలజ్ఞాభయలయులు వినమోమసింపగగకీ సేవాబనియన,

పాటి శాలముల తుచతుంభ చరయుగంబు, వందనగేహంబు వతానియామందయా

వాంటు

శా॥ ప్రతిగ్రంథంత తత్త్వభగముమరువ్రన, చత్రజాము గనివివాదులు న(షు)కరాంయితి

(ప్ర)తన్త్రయుయుత్రిస్వామ నాళిమి తున్నను సాంయూ జ్ఞావతి మునియుల్లని యుక్త

తు॥ సాంవమానసమోవారి వాగ్విదంబునకు ప్రసాదంబనయుపరాధంబు సవాంప్ర

యూ, విరామనాత్యంబెరుంగ తక్కజాపాదంబుతి, పద్మసంభవ నిమనంబునబుత్తి

యున్నలకు విశ్వాంబరాంభరణాభూతి వేల్పు యుంధ్యుమా, మన్నే సూంచారం

దైవ్యత్వ విపానితనగ్నత్వంబు గనుపట్టును, యుక్తి గుర్తిస్థ నోధింశ విరిగా

ప్రదీపా సాందుమి ---రేమసూదారులు సంస్తుపా యిరిదుప్పు వాణింబు నేయు

వలయుణు మా భార్గ్యనైయుండెద వనిపవిత్రవెంటియు నంప్రందయానయుల్ల నిడు

తే॥ మూర్తిమంతమపాదింపను సాటరాని మహానుభావనయు మార్గములం,

పెరూజాంతసుగుణంబుల ప్రేరితంబాం ధ్వంతు మాయ భక్తులు దీరే యు——

క॥ ఈ విధమున పద్మభవు డున సాదెవు దమునిన్న నతి బ్రాహ్మలీలనతత నిచ్చంగా వునన్నరము
ప్రము (శ్రీ) వసి తాను హరి శౌరి చేతను శంగ నిరు—
వ॥ అని వదర వాసి తలదనుస్తి ఆయా జన్మలీల అత్యాశ్చర్యంబు ద్భుయంబన నిత్యాని తెలియు—
క॥ బ్రహ్మ మాయా వాహిందము తాము యంబనుచు నే గుడించి తాము తదనము—
గామునంబ మాటు లాడెదవె మా తాపసులకేల నీ మాగలింబు వీ॥—
క॥ పంచేంద్రియములు గాని ప్రపంచంబంతయును మాని ప్రపంచాత్మ బ్రహ్మానం
దంబననుల గుమునుల మతాము నసి శ్యంబు గలది మిల తలకెలలా నీ॥—
క॥ తాము మునిజన వేదవలదని తామంచుతయేను ప్రస్నతలవా మహా బ్రహ్మ
సామి మాద్భుతాల వనాయుల సాంపాన్యమిపారంతేడి సత్యముల ఆది॥—
క॥ మరు మంత్రించను వెలవిన। ఆహా తుయి జత్రించిమము యదరులలా విన॥
ఓ తవిదపులదంతుము। నీతిరులు మునిసత్యంబు లే మనుష్యంబు లీ॥—
సీ॥ తలకొమ్మంచల వారతలు తనే అయుంరావి భూషణంబులు వెల్లి వాదలగలుగు
భూ..... సారమిపాలు పాందుమున్నిట్లి మంబిమంతలు గర్తి మన లగలవే।
నదాస్సి పుష్పమాలా వేదసతెల శాంతాపూ పమృదులాన్న తబ ళయుకే మెనగగలుగు
నవరత్నత రివన వ్లి సెంధాళి పరిస్థలముల నుండ గమాలగలుగు।
చందనాంగరు తాం కర్పూర చంద్రముఖ్యీ। భూరి పరిమిళములెల్ల బాయగలుగు।
కాంత్ర వతానుల విందనం పాంత్రు విడిచి బిధత ధరణేశులు మునగని గాజె సుశానము॥
మ॥ పరమాన్నాది సుతన్నభోజనములు లాగ్నే వతన్స్వా రిసా। గరుకాశ్మీరసుగం
ధ తైలపనములా। గాంధయర తాంబరా। భూరి గాత్రుష్టములా। పారణ ప్రియమ
వాలరసేంతది శంబులా। పురసిబూవ నసంయ్యమా శ్వేరుల మాస త్యంబు నీకేటికి॥

తే॥ పాలింప సాగు మ్మటీరలు। లాలితము గనన్ని వయసుల లలి గల్గు నెలతల (స్త్రీ) లకు
వలువ నివాసుల కూడుంబడి నే మిమంత సమయుండ దగునే॥
తే॥ యేమి బంధంబున నింపదు। గాని బయుత పాణ్యాబంధంబు గాన బంగారు దయచే।
సాంఘిక బంధంబు సుత। బాబయ్య వెనుక వెన్నెలపాలు కొన్ని దాటిన దౌర్భా॥
తే॥ ఏ మన్మైన మానిగా చక్కనైనా నిగమములల దనము గలిగిన మానినుని సిరిభోగ
గముంబులు। దనియుంపెదమాని మొత నిత్య గుణములు మొదట॥
తే॥ ఏనిన మరియు తలత తుంబడి యమ్మలు వెలమ్మ నూబచు। ప్రాపు యువ
మూరిచ్చి వేంసనలి పవలు లంబు గాం ప్రశంసింపద నము ప్రేటల తో పడనిల్లు నియు
తే॥ యుంన్ని యయునివి యుపవాకెదల వెన్నెల గాం నీ పమగుడ వెల్లినను నా యుంప్పు
లుతకైన పురుషులు తమ్ముల నమ్ములను కూడ తల లాలైనని॥
సీ॥ పంత కాంక్ష వలుబ పవివి శ్లాఘ్యత్వన। పొం ముద గదటుండ వోర్గ్లు లుపలు
నీ వెరుం గనక్షి। నిగమ ధర్మంబులు ధరణియుండు గలదే పాపసంపద॥
తే॥ బు మకాల ముదప్పింపత। పతిఘాదను సురపతి కేళిసలు పుమనిలలో।
పద
ప తమాగం సంబు మదింబన యుత నిత్రై తల్పమటుండల విమునిండలే॥
తే॥ బు మ కాలము దప్పింబన। యుతని - - - - మ సుండు బుల్లి। యుత ఘోరతయుగా।
మి తలలని నరతములలో వితతంబుగ మూ యు నండ్ల విభు ఘు లు బుగ వినే॥
గీ॥ గాన స న్యనో ల్ఫ ఘునవా - . . . . తమువి వశ్న। న దిశు భంబు తబా మన గని తు।
నిన్ను గారవి నత్తిని నక్షీ బాసు బదే పల్లవల్లి నంత్ర పనితి దివాం॥
తే॥ భూసుర వర్ణ సద్వి బునవు బుల్లు విరాలు మిమ్ము పొందినది। పాలి యువన్న
అరయుంగ యుగ వింతి బనే వైలతిం నృగాం దగునే। తోమె మనయు వేళ్ళు టెంబననుదయం

చగరాని యనుసత్త్వసాత్త్వికముతో, మూసలమాది తేనియలు మదినరంబుల మాధవస్వామికి
గీ॥ మాసములు తెలిసెబునె మురగిరి సుధా రంజయు తట్టులు నరనాదుల రేసుకొండ।
పాటి తని భార్గవి తిల్ల వత్ప్రభారత తర్కములు జెందుమురు నీచపాంతల ధీపాటు
వ॥ ఇది యమ్మాండే మారు మదీ యత్నపాలి దయుంబర యుదలంబి తెలిసిన్న విధంబు
లంగవితి సమాబత్వంబు మైత్ర నిలియుంన్నలంబరిత వాంపు మూ ప్రదుప్రాప్తిం
బునతమలగ భూరి త్వ వంస్థబుష్టింబి భూం లవితంబునతుంబ సుచునె ష్పుడు
ప్రధిష్ఠాత్రిస్త్ర భూతిపా లయమ్న కాశంబుల సాత్త్వికగానా సత్త్వప్రని పరంగరుంగొని
తగరిగని మాసంబ స్నలతు భూ దళునడు ఫలటంబు గూడంబై తరుండును
గూఢాంగంబు నిష్పి మహితతతి యుదని బవితె సతనివచనంబు తాంపాయగాంచి
వృత్తపాపాదంబులు గాడునీ మానసంబున సందేహంబు మాని నవ్వపాంగీ గ్రహ
ణంబుసేయుమని పవితినాం॥—
తే॥ గగిరి యమునిడు సరసపునవరతి తుర్యార। సమలంకృత కాన్తి రంధ్రములతుదిం
త్తు పాప రంప్పవిని యమా జన్మవిక్రమ తాపముని దృష్టి జప్పుదాన్నన తరేణ—
వ॥ దానితిమాతనముని సర్వరాత్రి తెలంబు పైన యుతెల భూషణంబుల మది
శిల్పంబరంబులం పెట్టినలంత్రిరంబి సుంగ్గంబున మహాత్మ్యభవంబుప్ప పానరిత్త
తాగాంబు జేసి సురపాది భోగంబులం ధృతిప్రలంబెంచెదుము భూ। దవలయు గుమ
వాసి వలన పదితుమన వాంఛ్పసు। యోగాగిరి వలన నిరువది నలువురుతోడను
బుంగని యూవలుబది ధృతితమ మారు లతు క్రమంబున భూ తత్త్వదాత్రి యుల
మిగావింబి ప్రత్రపాత్ర పరంపరం భూదియుంబున దాతురదం పరగా। గ్రహాత్ర
ధర్మంబులం బ్రవర్తింపుచుండ్డ సమయంబునా॥—

కం॥ లలితాంగులతొ దమనం దయుకు ద్రష్టిత నదియం దయు వల్లెలు నె ధుచు॥
గర్వించి ప్రసంగమునకు తన్మయుడై మన్మథు బలితే తగున్నె యామునకు॥
వ॥ అయ్యెనవిని మరియు నా॥
సీ॥ చదివించు గ్రంథ సాధనంబు లెన్నైనే నేర్చితే నేర్చె వేదాంత సుప్రారంభము
పాండిత్యగాడ్పులనాదించు టేమి తేనెల నవనవ భూషలు లేమి తెలిసె॥
సతతలఘురాగముల పచరించుటేమి తేనెల నరంగపురగ శాస్త్రంబు మెచ్చి తెలి॥
నంతవేళ మంత్రము నిగలరింపు చుమంచు నుత వేళ గానంబు మెచ్చెను॥
నుతించెను బలుతత అయుతమునిగురు శ్రీకృష్ణ తేజ్వరవాంఛ ప్రగుంభవముల
తాయిప్రవృత్తి చునుండును తలచుము నతు॥ యాబ్జవల్లు తోనప్రదానమునుండు॥
వ॥ అయ్యనగరిశంబున తన తోవిపాదంబున తుంగగిరిన భూదేవా ప్రకోంగము
గుని కేసాధార గాప్రబ్జాప్రతీకాలుంద్రైన యాబ్జవల్లెలుండి ల్లని తమే॥
తే॥ యమవిధమునపాదించి తి॥ నీపాబాగుంభనంబు నీ చతురత మద్భావము నివికగ్ది
ప్పుము॥ జీవలు వివులంబుగా ను లి గురంబు ల్లైకి॥
వ॥ ఆనినను ద్రాలతుం డిగ్నల తామునివివిత్రమునన్నలోవగులందు ప్రవాస్థ
వదీశంబు దేవినిలయు నగుడె దవ్వసు బలనన -- త॥ మోధాంబర సంప్రబా
రంబుబు॥ గలనిగమాది విద్యలన్నిమయు నవీనమినని అయునా శ్వేశంపాయ
ను నమ్మరంతో పాప్సంభవించిన నదిపరితోరంబు జేసి తనని యుగము॥
మంత్రోత్తి తప్పంగని మంత్రంబు నజ్ఞానతుని సభాభవనస్థం భోజులున్న
సి ల్లునగు చిమ్మింతనినిలయు నుగా అయ ప్రే మంత్రదేవత ప్రసన్నుబ
తొల్లినినియమను॥ సూర్యుని వలన శక్తియు బసున భక్తిసించి తనని యుగము॥

చిత్రరథుండును, గంధర్వుండును శిష్యత్వ ప్రవర్తించెననియును, బ్రహ్మవాదిని సప్త
ఋత్విజుని గర్గియను దానిని వరించెననియును, తృష్ణసంభవనీమంత్రంబులుపదేశి
చెననియును, మిగుల గర్వంబునం బ్రవర్తించెదవు విశ్వమిగదవు నీ నిర్భీత
త్వంబుచేతనియు వెలెననిజైన ప్రశ్న కుప్రశ్నోత్తరంబిమ్మని పెండియును నిల్చినయెడ
గీ॥ సురలకీత బెరయు మరణంబులు నేడెత, యున్నమానవులకు నుతియించిని॥ బాత్రవి
ధమున సంభవించెను పారితశకనమెల్లగనిగ నదియును మరియును॥ ——
వ॥ చెలియు నివరింపు మనిన యాజ్ఞవల్క్యముని శ్రేష్ఠుండిట్లనియె సుదతులకథూప
ద్ధతి రహస్యంబంబునైతిఖుంగునకున్నంబుతో మనసతేలపురాణంబులు శోధించిచె
ప్పదనని యిట్లనియె॥ ——
క॥ గౌరి నితల్లాదింబ్రహ్మాండవిభుండును దుర్గా సుమానసుదగుణని
తిరనితద్దలుపలుపుచు చెలితగాంతున్న వేళ బిత్తములురస॥ ——
గీ॥ తారహాసురుడనతగుప. —— దైత్యుండు బాధలొసెనర భీతయుపటురరయుతున॥
సతలదివిజులవ్రుడుసర్వజ్ఞగిరితని జనిరి సంభ్రమమునిదేవతలగుటకు
క॥ దొంతిచుతదభ్రం తుదులపడగా కెప్రవేశించి యుండులనుచు జైశిలతో॥
శ్రీ తంత్ర పార్వతీశ్వర ప్రయాత —— ...రిగింపగదవెసుదాలాపంబుకేయ ——
తే॥ దారుణాకారమదనిచె ఘోరనిశాచరుడ్డు మిగుల తోచించిరయత॥
తారమున నన్నాడి పూరుటము మాంస్యు తుంమ్ము బ్రత్తుప్రవహిం ——
గీ॥ కొంపుతొంప్రు మయ్యె నగహాహాన ప్రియనివేకాంపుమయ్యె వెలతండ్రి॥
ఓభయమియ్యె మయ్యె ఏది బాసియని॥ మమ్ము ప్రొవుమయ్య మదనవైరి ——
తే॥ రక్షింపుము రక్షింపుము రక్షింపుము నీలకంఠ రంబుకేరేగా॥ ఓ..... రాత్రు

శుద్ధ..... ఛత్రీత భావబు నరేశ। వరమేంద్ర శాం॥——

వ॥ అని మురయిచ్చి నవారి తద అయుంబు వి అప్పుండలంబు...... శరసాంద్ర ని
బిత్యంద్రే(యామధ...... నర్మగంబు బాదింయి నరేంద్రవిధుని యున్నతిం
కిరిధా త్రిరంత తర్మాతం స్వనాహారుం దృష్టాంతు గర్భాదానంబు నాయుతమ
...న్నిల వారి స్వంబువి ఫలంబు జెప్పెడి అతాంపునమూరల పుత్రతుపై సాదుర
ని శపి యుంబ్రా నసాధునుం డ్వని బహిరులతు పుత్రజననంబులభావంబులయ్యె
నది గారబంబున అయూ ధ్వనలనాంకంబున తు భ్రం ర...బుతేత యుద్ధ। నర్త
వచయ చందంబున నవ్యశంఖారంబులు గాని జారాంమరతంబులు ఉతేత పుత్ర
కా విలాఖ వృద్ధింబొంద్ర నతతంబున అ చత్రమి ఖాచ లభ్యచత్రంబున
మనవులు యుక్కిచ బాలునవెతకు మున్ని విత్తు త్రకొరిసి సయుండినవక్షా
రంబు ధరింపమోపత భూదివిపం.....గభుశ్రీ పాలతుంబునియుల్ల నియుం
గీ॥ పద్మగర్భ మెందుపులబారంబల్లి తాల్పి మోపలేక తల్లడిల్లి। సల్లియు
న్నిదాంనదాం రల వెల్లింబు (ల...... చ... లత జై యుమున్యయునిదాం॥
వ॥ అద్భుతంబులు విపరీతమైన యవ్వుడు॥——
గీ॥ వసుంధర వెన్వెంట వరుగుదెర। గులబు గభునందున్నలంనన్నిలము నకూ।
బాలియు యుజ్ఞంత విభవ విభూతిమరయెలద్దతాలుపన్ని హాద్యత్రియునిగాంచు
గీ॥ ధరణి వల్లనపార్థ మూడరలాతూ దా। విబ్బించిన నతడు వినిద యూరసాధు మా
నసుదగుబుమున పరసి బూత। సంఛపునిగాంచి పెద్దుసం తసవనునాం॥——
వ॥ పరమేష్ఠి నీయుభీష్టకార్యంబున నెంతత్రమంబు జెప్పదు। మానవులతు నవ్య
తవారంబులు దప్పుంచి। యుశనంబుమెన వంబెరన యుం కుబా తన్నుపైత్రిప్రథం

బులెను త్రయాణవ్యార గుల్మతెట్టు ప్లులను మలమూత్రనిరోధంబులను జ్వరా
తిసారగ్రహణీపీనససిరస్త్రాణ సతింపవ తాంత్రికప్రలాపబధిరత్వబధిర
మూత్రనేత్రపటుల జిహ్వాదోష స్తంభాతి సంస్థితాలంబులాది అగు వ్యా
ధ్యాధులు వదిలిగంబులం బాధమ తప్పరోగంబునిమరణంబులతినియం
బుగా బాందుదురు। వసుంధరిండేవితిభారంబు బా అయువిధంబుగా జేయు
మని వపితామహులం ద్రుముని అయిష్టని తెమెu —

3॥ అయా అయన్నవేవిధమున। బ్రాయ దగు మను జులకు కుత్రితే వేరిరా।
జే అయుత్త నిరాహరింపవలె। కే అయుదుమా అయజ్ఞమో శరీరమున నభాశ॥

4॥ ఉనివమహోత్సామెను శంతరుండను నామంబున బ్రంహాండంబుయెల్ల వివిధ
అయహాది ధాన్యంబుల తొల్లి దహో త్సాయని దేవిశావి తిలగో ధూమ మశాంతముద్గ
విధాన్యంబుత్తై ప్రచరింపు అండులంబుల్ బలసహా ఈయుత్త అయన్నమునం
బునవ చనంబగుసా అయన్నంబు మధురతిత్తతషాయామ్ల కైయులవణంబులను
షడ్రసద్రవ్యంబులు ప్రధానంబులుగా మూనవులు భక్షింతురని సెవెండియు
హారమ్నగభుజించెద్రు నితమెu —

5॥ వరులందరు భక్షింప్పను। ధరలో వలని వ్విధమున (ధాన్యము లమరం
రహారత్రి అతషఁమునతు। పరిపూర్ణముగా బునింబు బంధ తెవె ప్రతామ్యు

6॥ ఉనివము పరమేశ్వరుండిట్లు నితమె మ దయిత్య హివారాలై సర్వ పత్రంబు నం
దు ఉన ధాన్యంబులం గల్పింపవాధుల తృప్తి జేశదు వ్వరా వెశాంతర్లరంబు
ఇసాలంబులుగా నిర్మించె దు। వప్రయత్నంబునతు సహాయంబుగా విత్తి
తర్యంబని బెదు। ఆదిశ్రిధంబున। వసుంధరాజనకంబు జేశమున్నంబును గురిం

బుగా ద్రిత్వంబు బట్టిన సత్వంబులకు ప్రజాసృష్టి ప్రసాదంబున, సముద్రతట
భూంబుపై ఫలియించు, ధాన్యంబులను వృద్ధియగు బహునంబులకాంతారంబున
కు బాలతయుం ద్వనసపతితనయా మహాశ్చర్యవచనంబులకు పితామహుండు
సమ్మతించి యతని విన్నవించి తన లోకంబునకుం బోయిన యనవ్వుడు —

తే॥ ధరణికి దద్విధమెంత యున్నదరుగంగా జేసె భారమెల్ల మునీంద్రుం। బరిహా
రకామరమ్మోయినమాం దరయగతాపములనొందదే మనుజమునకనాక
లు యువ్వధంబున భూదేవి యందు బాహుళమున ధాన్యంబులులుగాకులు బూంశల
ము సలఘురత్న సంఘమును కూర్పుసుమప్రముఖతరువులు సహాయం
బులగా సముత్సాహ బలాన్వితసంయోగంబునంబుత్వంబుజేసిన యజ్ఞ
బు భక్తిం జెలిన తద్రసంబున స్త్రీపురుషసంయోగంబు నంజనియించి వృద్ధి
వహించు కాలవశంబు నంబొందుదు.... యుధిగారకంబున మానవుల
కు మరణంబులు గలిగె, మనుజులు హితంబు జేసెడి తలంబున ఋద్ధింబు
సంభవించె ఆని యాజ్ఞవల్క్యమునీంద్రుండు జెప్పిన యుద్ధాంతమున్
వెంకటియుత్రుత్యుత్తరంబై యిటిపతిపరాభవంబుజెందిన ప్పుడు॥ తదనంతి
దంబు॥ —

తే॥ శాంతల్పం దునుపంచన్యమి, యాతమలక్షునమమతను నవరుదించియున్న,
శ్లాతుడును యాజ్ఞవల్క్యనిదితానియున్ననియెవేగవ్యధకితె(ప్ర) ఛిరీయ
గీ॥ ద్రైవయక్షింబు తను బయక్షింబు రెండ్లు, సమములొయివిపలిశ్రేదసంశ
యములా, ఆరసివివరింపు మనిన యా యాజ్ఞవల్క్యమునుడు యిట్లనిపలికె శా
తయ్యనతు నట్లు॥ —

వ॥ మహాత్మ్యవినుము యిం ఆయుపాశ్వానంబు తాత్మగు నితు సారదుండు విశతం
బుగా భిక్షమ। లయంది యుంను లేమిమా వెరుంగిరా బుద <u>ద్వైవంబు</u> త్తమంబు। మా
నుషవు ధమంబు ద్వైతాది సంజ్ఞ గతుర్వంబు నియుము। సర్వం విష్ణుమయంబు
<u>గ</u>త్మనియును। రెయ తాల విష్ణుమహాద్మ్యంబ నియును। నిద్వైవంతే శవాంభు
రంబ నియును। స్మ్రితులవలన తాక్షింపబడె యెను సతలత్ర యత్నంబుల
శ్రీరాధ్వనంబులుగా వ్రవణుట్షులతు స్వతంత్రంబె తెద్దె ది। హాఖాగంబులయం
దుహావాంబు బుద్ధి తరంగు నద్రాంరు వులయందు బుత్తినద్వైశ్వానరు నిపంతం
బున। దధియందు నవనీతంబు పాలవి సర్వజీవులయందును గుంధత్రుబం
రంబున। పరమేశ్వరుండు। అహోరశయ్యాంనవాతామవిచ్చ్వానము। వేద
<u>సూత్రం</u>బులు. - ....। మృషావాదంబు తెనివియ
ష్టుం నిమ్మ భగవంతుండు గల్పించిన దరిద్రంబును। మహాద్వైశ్వర్యంబును
దుర్గంబును। బరయును మరణంబును। మనుష్యులతు ప్రతిబంధకంబులుగా
ననంబ్ర తింప్పు పిష్టమా యాతిశంబు నంబ....... పురలునరులతు తె తెప్పం
బె తెల్కెదియు నివతితెవెండె యున్షనియో॥ ———
తు॥ తానె స్వత.......<u>ద్వైవ</u>నుమాన వు దిక్షులబు బ్రహ్మపసలతె <u>ద్వై</u>శా। దీవనుముత్తుని
నివతిలాము। పూనశను నత్వంప్పతాలపూన్నాద్వైవనం౦బు ———
గీ॥ పూర్వలునర తర్మ పుంత్వంబు వెరుగనిమా। తూదవబ్రుకేద్వ మిలుగ నిమి।
మనుబుబు నద్రమము మవాలానవపాలదుర్గాభ జనంబుదుర్గాపర్వతంబు॥
సీ॥ ప శ్రీరామ ములపెట్టుల ను భవింపగ లారు బ్రహ్మాతలవం బుము బ్రహ్మతగారు।
సర్వసర్వం సహాపత్రములను గారు వంటరింత్ములు సంతసింపగారు

గురుమూర్తాపురీంద ధనంబు గూడబెట్టు గాదెరు। తద్వ్రతాంత్యలగన గాదెరు।
తద్దైవనిగ్రహములు గట్టించ గాదెరు గురుతరించిన్లింబులు గుడువగాదెరు।
తల్లిగారు మేలుపుటలుంపగా గాదెరు। నమరతల్పములను నల తగాదెరు।
లానితలు నత్తిద్రైవ. . . . . . . తునుబు లుత్తిమెల మంతూని తెలం॥
తే॥ తాంన లవి ద్రావంబు డ తాను పమధనం డపెత్తు ధన ధాన్యంబు వీ। తానెపుం
టంత్తుటేన నుతాను। మూనవద తిలంబు నతును మూధ వ దుం డసు॥
క॥ లనత తము న లనప దము న। లన మూము న జెటి నత్తి ధన్యుండ్రై వర।
గానకాని పశువులు వేపెను। బుమేనె శ్రితాజ్ఞ మీంత బుమలమైన పశువు॥
తాళ్ల నద్రివ మూను ష లుత్తింబులలోనుద్రైవ లుత్తింబు ప్రథానంబని యూ
జ్ఞవిరిమైవార ముసద్వంధువలన మను ష్య లుత్తింబు ప్రధానంబనిదెలిసియు
ద వసంబున ప్రమూజ్ఞవిపలీతావిహా దంబు నతు। రాత్రం మ్ర శాతల్పం డిజ్ఞనియే॥
తే॥ దబ్బుర నాడే దవిదితముత। లుబ్బురమం మూను శంబు లుయుతమధర
లోగా బుద్దుసమనుబుద్ధు శా లుయు తంతు బున్తై వంబు బూడ నం దతిసెవు॥
తే॥ మను బుం డాన ర్దు సర్వమును మ బుద్ధయ గు త తరిబాసత మూ మగ ధరలర।
ఘు. . . . . . క్రి ముత్ర్త లెపును డు। మను బుం డుదా లు తాగ గల్గు మహా తీ వెచటు॥
సీ॥ శ్రీ తము న తంత్ర మను జ లుత్తింబు మాగులన ధి తేమ్మె నదితా తువ్వి నభల శం॥
దవ సకే గురుండష్ట గా న్నె వపార వములు మవేల సిమూ నవ్రైపట్టవెట్టు ప్రదవే।
గీ॥ లి దశలా తము నతు దేవుం డు విష్ణుండు। లుయవాము నతు జీవ దేవ్వరుండ్వు।
గానయుధముద గుయుగ దుము బుల్లి నెలయం త నీనెం త తాత్రైన లుంచ దరము॥
వ॥ ఏదియు నుంగా తతా శ గ లుమా ప్రయూగవం త్రి మధుర శ్రీ న్రైలం వాల బలవం

తేటుంచల శ్రీశంగ శ్రీ కాళహస్తి చిదంబరము మొదలైన శంబుల శివవిష్ణు విగ్రహంబు
లును బ్రహ్మణోత్తంబులు గావి తాళ్ళపాక ఘలోకంబునం దు మహా దేత తలగా నిత్యం
బుగా దను యత్రమానావసరంబులు తనకెల్ల తారంబులుగా బతికిన యయ్యంబ్రు
వళ్ళైన హోము నిత్తికి పిండి మూరగా మంత్రంబులు పురింబి తుల కాండంబు
లైవిన॥—

క॥ ఇది యొయి తెలంగా శ్రుంఖ్లైప దవద్ద కాతెల్లు శివము చక్రము కాంతయ
చెదరిరి తాప సుతెల్లను చదలుం పూనెక్కి యుద్ధ శశిరవి యయుతెల్లను

తే॥ బ్రహ్మ బలం బింతె నుబ్బ తెదలబడి గగనంబు నుండి తారలు రాలెనిటు
దిశను భూతసమూహము లక్షశరదీవెంద్రము లపసతలా మరులును॥

వ॥ అప్పుడు తక్షణ పబ్బర ద్వాదశ విశ్వామిత్ర కాండిన్య శ్రీవత్స గౌతము గాగ్రే
యాది మహాతపస్తులు యజ్ఞవళ్కులు గాంచి యిట్లనిరి—

క॥ ఇదె మహిమాను దగునె యా మునివరు బ్రహ్మహత్యాయుతుల సుతిం
చెనే సామర్థ్యంబున త్రిపురవిమ సుజ్ఞానిపుడు తెబ్బాద్రు మిప్పుడు తరుగా॥

గీ॥ యజ్ఞహోమాని మాంద యాంరస ముకలన ఉగ్ర మాంటంబులైన శాస్త్రములు పని
సిన క్షేత్రఫలమేల చెలాత్ర్యాం దనను చవించి (కాపు) ముక్తైన యు తరిని తరుగా లేదు॥

వ॥ అని యయ్యంమహాతపములు పెరదివించిన తరువారస ప్రహ్లాద బ్రహ్మ యా
జ్ఞవల్క్య యసుసంజీవని మంత్రంబులు పఠించి బలంబులు పెరడించి నశాంత
య్యుండు సజీవు మాన్తై తేచి నస్కె యజ్ఞవేదితాం యజ్ఞనుతను నమస్కరిం
చి యిట్లని తెము—

ఉ॥ యూబతిగాని యుక్తిబాడె ద్విపబడుల్ తైన గంట మైనె బడుగా నులాపము లు

నిత్యము వేదసు శాస్త్రములు వినుచు శ్రీ గురుపాదాంబుజ స్మరణ సమర్థుడగువాడు సమస్త
విద్యలకు తానె సహాయుడయ్యె, గురునాగ సర్వము దేవునికి తపమంతమురు—
తే॥ లోకములను జయించెను, ఘనతరంబుల లోకములను పాలించె నేర్పు గలిగి
ము కాలదివి భుధుల యువను, మోహ దురుగమనులను దివ్యమహిమలను—
ఉ॥ శ్రీనివాసుడై యలరిన యాజ్ఞవల్క్యుని దర్శించి సంతసిల్లిన భవంబు దీవించె నంత
ధమతత్స్వరూప భరద్వాజ వసిష్ఠ విశ్వామిత్ర వాల్మీకి ప్రముఖ మునులు సు
జ్ఞానులు వేదపాఠ యుక్తులు యమనియమంబులను వేదరతు లై తపస్సు
సల్పిరి, మహారణ్యంబున వసియించిరి, సత్యవ్రతులై ధర్మమార్గంబుల
వెలుగు భూతరుని బంధంబున ప్రగల్భంబు ప్రజ్వరిల్లు వేదవిద్య
ని బంధంబున, నయ్యాజ్ఞవల్క్యుల కాలంబులలో ప్రథమపూజ్యుండై
శ్రీవత్సాంకుని ప్రథమశిష్యుడై యుండె భుజ శోభన మహిమలందరు
మంజుభాషణుని గంధవస్త్రాభరణంబులు పూజించిరి ప్రమోదమున—
సీ॥ మున్ను పూజించిన శాంతమున్ గల మునుల గద్దె మెచ్చి వినుతించి యాజ్ఞవ
ల్క్యులు మునీంద్ర, భక్తిచరితంబు మంజుభాషణుండగు కపిల గురుభ
క్తులతో గురుని పూజించిరి—
శా॥ సత్యవ్రతులైన తత్త్వ జ్ఞానవంతులై సర్వేశ్వరుని విష్ణు తత్త్వం
తెలియ నంత వేదజ్ఞుల తోడ మహేంద్ర సంధానాది తంత్ర నిగమాది గరిష్ఠ సజ్జ
న పుణ్యాత్మ జీవన దివ్య తపస్సు నడపి విధముల త్రివర్గ మార్గమున్
యత్రి యమ సంయమ—
తే॥ భూలోక శత్రుజాలనిధి, వేదాంతపర్వంబు భువన విష్ణుభక్తి లీలా

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥

శ్రీ రామార్పణమస్తు॥

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible]

Compared with the Original 9.6.17